

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

KARACADAĞ
KALKINMA AJANSI • DEVELOPMENT AGENCY

Sanlıurfa İli Örme Kumaş Boya Apre Tesisi Ön Fizibilite Raporu

**T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI**

Şanlıurfa İli

Örme Kumaş

Boya Apre Tesisi

Ön Fizibilite Raporu

2021

ŞUBAT

RAPORUN KAPSAMI

Bu ön fizibilite raporu, tekstil sektöründe değer zincirini tamamlamak amacıyla Şanlıurfa ilinde Örme Kumaş Boya Apre Tesisinin kurulmasının uygunluğunu tespit etmek, yatırımcılarda yatırım fikri oluşturmak ve detaylı fizibilite çalışmalarına altlık oluşturmak üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Karacadağ Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yatırımcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Rapordaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak yatırım kararı veren ya da finansman sağlayan şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Karacadağ Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Karacadağ Kalkınma Ajansı'na aittir. Raporda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Karacadağ Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

İÇİNDEKİLER

1. YATIRIMIN KÜNYESİ.....	3
2. EKONOMİK ANALİZ	5
2.1. Sektörün Tanımı.....	5
2.2. Sektöre Yönelik Sağlanan Destekler.....	6
2.2.1. Yatırım Teşvik Sistemi.....	6
2.2.2. Diğer Destekler	11
2.3. Sektörün Profili	11
2.4. Dış Ticaret ve Yurt İçi Talep.....	18
2.5. Üretim, Kapasite ve Talep Tahmini	20
2.6. Girdi Piyasası	21
2.7. Pazar ve Satış Analizi	21
3. TEKNİK ANALİZ	23
3.1. Kuruluş Yeri Seçimi.....	23
3.2. Üretim Teknolojisi	24
3.3. İnsan Kaynakları.....	31
4. FİNANSAL ANALİZ.....	33
4.1. Sabit Yatırım Tutarı	33
4.2. Yatırımın Geri Dönüş Süresi	34
5. ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİ ANALİZİ	34

TABLÖLAR

Tablo 1. Sektörün Tanımı	5
Tablo 2. Yatırım Teşvik Uygulamalarında Bölgeler	8
Tablo 3. Dünya Hazır Giyim İhracatında Öne Çıkan Ülkeler (Milyon (\$))	15
Tablo 4. Küresel Giyim ve Giyim Dışı Üretim Pazarı Değeri Tahmini, 2016-2020	16
Tablo 5. Küresel Tekstil Fabrika Üretim Değeri Tahmini 2015-2020	16
Tablo 6. Türkiye’de Tekstil Terbiye Tesisi Sayılarının Bölgesel Dağılımı	17
Tablo 7. Tekstil Elyaf ve İpliklerini Ağartma ve Boyama Hizmetleri Üretim Değeri (₺) 2014-2018.....	17
Tablo 8. Kapasite Kullanım Oranları (Son Beş Yıllık)	17
Tablo 9. Tekstil Ürünlerinin Yapılan Satış Tutarına Göre Sanayideki Payı, 2020-2018.....	17
Tablo 10. Şanlıurfa Tekstil Sektörünün Alt Sektörleri	18
Tablo 11. Türkiye’nin Hazır Giyim ve Konfeksiyon Dış Ticareti, (\$)	19
Tablo 12. Türkiye’nin Tekstil ve Hammaddeleri Dış Ticareti, (\$).....	19
Tablo 13. Dünya Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatında Türkiye’nin Yeri.....	20
Tablo 14. İlk 10 Yılda Üretim ve Satış Düzeyi.....	21
Tablo 15. Hammadde ve Diğer Girdi Miktarları	21
Tablo 16. Pazarlama ve Satış Yöntemleri	22
Tablo 17. Yıllar İtibariyle Hedeflenen Satış Fiyatı (\$).....	22
Tablo 18. Tekstil Ürünleri İşlem Aşamaları.....	25
Tablo 19. Makine ve Ekipmanlar	26
Tablo 20. Makine ve Ekipman Özellikleri.....	27
Tablo 21. Şanlıurfa İlinin Eğitim Kademelerine Göre Durumu	31
Tablo 22. 2015-2019 Yılları Şanlıurfa’nın Çalışma Çağındaki Nüfus	31
Tablo 23. 2015-2019 Yılları Şanlıurfa’nın Genç Nüfusu.....	32
Tablo 24. Personel Yönetimi	32
Tablo 25. Sabit Yatırım Tutarı	33
Tablo 26. Toplam Yatırım İhtiyacı	34

ŞEKİLLER

Şekil 1. E-TUYS Başvuru Süreci	10
Şekil 2. Tekstil ve Hazır Giyim Sanayisinde Üretim Süreci.....	12
Şekil 3. Terbiye İşlemi.....	13
Şekil 4. Renklendirme İşlemi	14
Şekil 5. Örme Kumaş Terbiye İşlemleri	24

ŞANLIURFA İLİ ÖRME KUMAŞ BOYA APRE TESİSİ ÖN FİZİBİLİTE RAPORU

1. YATIRIMIN KÜNYESİ

Yatırım Konusu	Örme Kumaş Boya Apre Tesisi	
Üretilen Ürün/Hizmet	Terbiye Edilmiş Kumaş	
Yatırım Yeri (il – ilçe)	Şanlıurfa-Eyyübiye	
Tesisin Teknik Kapasitesi	3.600.000 Kg /Yıl	
Sabit Yatırım Tutarı (\$)	4.171.794	
Yatırım Süresi(yıl)	1	
Sektörün Kapasite Kullanım Oranı	%85,1	
İstihdam Kapasitesi	26	
Yatırımın Geri Dönüş Süresi	2,72 Yıl	
İlgili NACE Kodu (Rev. 3)	13.30.04- Kumaş ve tekstil ürünlerine ilişkin diğer bitirme hizmetleri (apreleme, pliseleme, sanforlama, vb. dahil)	
İlgili GTİP Numarası	60.06- Diğer Örme veya Kroşe Mensucat	
Yatırımın Hedef Ülkesi	Türkiye-Yurtiçi	
Yatırımın Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına Etkisi	Doğrudan Etki	Dolaylı Etki
	Amaç 3: Sağlık ve Kaliteli Yaşam, Amaç 8: İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme,	Amaç 12: Sorumlu Üretim ve Tüketim,
Diğer İlgili Hususlar	Şanlıurfa'da tekstil sektörünün temel girdisi olan pamuk üretimi yapılmaktadır. Ayrıca sektör ilde önemli geçim kaynakları arasında yer almaktadır. İlin sahip olduğu bu potansiyeli değerlendirerek bölgesel ve ulusal ekonomiye katkı sağlamak projenin gerekçeleri arasında yer almaktadır.	

Subject of the Project	Knitted Fabric Dying and Finishing Plant	
Information about the Product/Service	Finished Fabric	
Investment Location (Province-District)	Şanlıurfa-Eyyübiye	
Technical Capacity of the Facility	3.600.000 Kg/year	
Fixed Investment Cost (\$)	4.171.794 USD	
Investment Period	12 Months	
Economic Capacity Utilization Rate of the Sector	%85,1	
Employment Capacity	26	
Payback Period of Investment	2,72 Years	
NACE Code of the Product/Service (Rev.3)	13.30.04 Other finishing services for dyeing fabrics and textile products	
Harmonized Code (HS) of the Product/Service	6006 Fabrics, knitted or crocheted	
Target Country of Investment	Turkey-Domestic Consumption	
Impact of the Investment on Sustainable Development Goals*	Direct Effect	Indirect Effect
	Goal 3: Good Health and Well Being, Goal 8: Decent Work and Economic Growth,	Goal 12: Responsible Consumption and Production,
Other Related Issues	Cotton, which is the main input of the textile industry, is produced in Şanlıurfa. In addition, the sector is among the important sources of income in the province. Contributing to the regional and national economy by utilizing this potential of the province is among the reasons of the project.	

2. EKONOMİK ANALİZ

2.1. Sektörün Tanımı

Tekstil terbiyesi, liflere istenen rengi ve nihai özellikleri vermek için yapılan ardışık yaş işlemleri ve fonksiyonel bitim işlemi etkileri (kolay bakım, keçeleşmezlik, güve yemezlik, vb.) sağlamak için uygulanan özel işlemleri ifade etmektedir. Tekstil ve hazır giyim sanayisinde üretim sürecinde önemli bir aşama olan terbiye işlemleri genellikle tekstil ürünün üretimi esnasında nihai kullanıcının isteklerine bağlı olarak uygulanan birim proseslerin birleşimi olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla terbiye prosesleri, hangi sırada uygulandıklarına bakılmaksızın birim prosesler olarak tanımlanmaktadır.

Tekstil ve hazır giyim sektörünü etkileyen olumlu ve olumsuz faktörler genel olarak sektörün mevcut güçlü ve zayıf yönlerinin değerlendirilmesiyle önem kazanmaktadır. Tekstil terbiye sanayisi de tekstil sektörünün olumlu yönleri arasında bulunmaktadır. Fakat sektörde artan küresel rekabet, rekabet edilen ülkelere kıyasla daha yüksek enerji ve çalışan maliyetleri, ar-ge ve markalama eksikliği, kayıt dışı üretim, döviz kurlarındaki dalgalanma sektörün zayıf yönleri arasında bulunmaktadır.

Türkiye 2023 yılı için 500 milyar dolar ihracat hedefi koymuştur. Ancak tekstil ve hazır giyim sektörü 2023'ün yansıması olarak 20 milyar dolarlık bir ihracat tahmin etmektedir. Ayrıca 2023 Türkiye İhracat Stratejisine göre hazır giyim sektörü ihracatını 52 milyar dolar düzeyine çıkarmak ve sektörde 10 yıl içinde 1,5 milyon kişiye istihdam sağlamak amaçlanmaktadır. Tekstil ve hazır giyim sektöründe talebin etkilendiği unsurlar; demografik ve ekonomik büyüme, gelir düzeyi, kentleşme ve trendlerdir. Kotasız rekabet ortamı dikkate alınacak olursa tekstil ve hazır giyim sektörünün bu değişkenlere bağlı olarak kayda değer ölçüde büyüyeceği öngörülmektedir.

Tekstil terbiye sektörünün, hazır giyim sektörü için önemi her geçen gün artmakta olup hazır giyim sektörünün tekstil terbiye sektöründen beklentileri çok küçük partilere kadar hizmet alınabilme, hızlı teslimat, boya-baskı-desen altyapısının ve kalitesinin sürekli iyileştirilmesi ve hazır giyim sektörünü destekleyecek yenilikçi ürünlerin geliştirilmesi yönündedir.

Tablo 1. Sektörün Tanımı

Tanımlar	
Üretilen Ürün/Hizmet	Terbiye Edilmiş Kumaş
NACE Kodu	13.30.04 - Kumaş ve tekstil ürünlerine ilişkin diğer bitirme hizmetleri (apreleme, pliseleme, sanforlama, vb. dahil)
GTİP No	60.06 - Diğer Örme veya Kroşe Mensucat
Yatırım Yeri	Şanlıurfa

2.2. Sektöre Yönelik Sağlanan Destekler

Sektöre sağlanan teşvik ve destekler aşağıda verilmiştir.

2.2.1. Yatırım Teşvik Sistemi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından uygulanan 15.06.2012 tarih ve 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkındaki Karar ile yürürlüğe giren teşvik sistemi genel, bölgesel ve stratejik yatırımların teşviki uygulamalarından oluşmaktadır.

Genel Teşvik Uygulamaları: Bölgesel ve stratejik yatırımlar ile Karar'ın EK-4'ünde yer alan teşvik edilmeyecek yatırım konuları ve teşviki için EK-4'te öngörülen şartları sağlayamayan yatırım konuları hariç olmak üzere, belirtilen sabit yatırım tutarları ve üzerindeki yatırımlar bölge ayrımı yapılmaksızın aşağıdaki destek unsurlarından yararlandırılabilir.

- a)** Gümrük vergisi muafiyeti.
- b)** Katma Değer Vergisi (KDV) istisnası.
- c)** Gelir vergisi stopajı desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).
- ç)** Sigorta primi işveren hissesi desteği (tersanelerin gemi inşa yatırımları için).

Bölgesel Teşvik Uygulamaları: İlgili Karar'ın EK-2B'sinde iller itibarıyla karşılıklı numaraları belirtilen sektörler, EK-2A'sında ilin bulunduğu bölgedeki şartları sağlamaları halinde aşağıdaki desteklerden yararlandırılabilir.

- a)** Gümrük vergisi muafiyeti.
- b)** KDV istisnası.
- c)** Vergi indirimi.
- ç)** Sigorta primi işveren hissesi desteği.
- d)** Yatırım yeri tahsis.
- e)** Faiz veya kâr payı desteği (3 üncü, 4 üncü, 5 inci ve 6 ncı bölgelerdeki yatırımlar için).
- f)** Gelir vergisi stopajı desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).
- g)** Sigorta primi desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar için).

Stratejik Yatırımlar: Aynı Karar'ın 8 inci maddesindeki kriterleri sağlayan yatırımlar bölge farkı gözetilmeksizin aşağıdaki desteklerden yararlandırılabilir.

- a)** Gümrük vergisi muafiyeti
- b)** KDV istisnası.
- c)** Vergi indirimi.
- ç)** Sigorta primi işveren hissesi desteği.
- d)** Yatırım yeri tahsis.
- e)** Faiz veya kâr payı desteği.
- f)** KDV iadesi.

- g)** Gelir vergisi stopajı desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek ve/veya Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında desteklenmesine karar verilen yatırımlar için).
- h)** Sigorta primi desteği (6 ncı bölgede gerçekleştirilecek ve/veya Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında desteklenmesine karar verilen yatırımlar için). Aşağıda yer alan kriterlerin tamamını birlikte sağlayan, ithalat bağımlılığı yüksek ürünlerin üretimine yönelik yatırımlar stratejik yatırım olarak değerlendirilir.

Destek Unsurları

Yukarıda belirtilen destek unsurlarına ilişkin ayrıntılar aşağıda sunulmuştur.

Katma Değer Vergisi İstisnası: Teşvik belgesi kapsamında yurt içinden ve yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat ile belge kapsamındaki yazılım ve gayri maddi hak satış ve kiralamaları için katma değer vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Gümrük Vergisi Muafiyeti: Teşvik belgesi kapsamında yurt dışından temin edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için gümrük vergisinin ödenmemesi şeklinde uygulanır.

Vergi İndirimi: Gelir veya kurumlar vergisinin, yatırım için öngörülen katkı tutarına ulaşınca kadar, indirimli olarak uygulanmasıdır.

Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği: Teşvik belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işveren hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca karşılanmasıdır.

Gelir Vergisi Stopajı Desteği: Teşvik belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için belirlenen gelir vergisi stopajının terkin edilmesidir. Sadece 6. bölgede gerçekleştirilecek yatırımlar ve Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı (TOSHP) kapsamında desteklenen stratejik yatırımlar için düzenlenen teşvik belgelerinde öngörülür.

Sigorta Primi (İşçi Hissesi) Desteği: Teşvik belgesi kapsamı yatırımla sağlanan ilave istihdam için ödenmesi gereken sigorta primi işçi hissesinin asgari ücrete tekabül eden kısmının Bakanlıkça karşılanmasıdır. Sadece 6. bölgede gerçekleştirilecek bölgesel ve stratejik yatırımlar ile TOSHP kapsamında desteklenen stratejik yatırımlar için düzenlenen teşvik belgelerinde öngörülür.

Faiz veya Kâr Payı Desteği: Faiz veya Kar Payı Desteği, teşvik belgesi kapsamında kullanılan en az bir yıl vadeli yatırım kredileri için sağlanan bir finansman desteği olup teşvik belgesinde kayıtlı sabit yatırım tutarının %70'ine kadar kullanılan krediye ilişkin ödenecek faizin veya kâr payının belli bir kısmının Bakanlıkça karşılanmasıdır.

Yatırım Yeri Tahsis: Teşvik Belgesi düzenlenmiş yatırımlar için T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde yatırım yeri tahsis edilmesidir.

Katma Değer Vergisi İadesi: Sabit yatırım tutarı 500 milyon Türk Lirasının üzerindeki Stratejik Yatırımlar kapsamında gerçekleştirilen bina-inşaat harcamaları için tahsil edilen KDV'nin iade edilmesidir. (2017-2021 yılında imalat sektöründe gerçekleştirilecek teşvik belgeli tüm yatırımlara ilişkin bina-inşaat harcamaları KDV iadesinden yararlanabilmektedir.)

İlgili yatırım konusu mevcut Teşvik Sisteminde Bölgesel Teşvik Uygulamaları kapsamında değerlendirilmektedir.

Bölgesel Teşvik Uygulamalarında her ilde desteklenecek sektörler, illerin potansiyelleri ve ekonomik ölçek büyüklükleri dikkate alınarak tespit edilmiş olup bölgelerin gelişmişlik seviyelerine göre yardım yoğunlukları farklılaştırılmıştır. Bu uygulama kapsamında sağlanan destek oran ve süreleri 1. Bölge'den 6. Bölgeye artmaktadır.

Teşvik uygulamaları açısından illerin gelişmişlik düzeyini gösteren bölgesel dağılım tablosu sunulmuştur:

Tablo 2. Yatırım Teşvik Uygulamalarında Bölgeler

1. Bölge	2. Bölge	3. Bölge	4. Bölge	5. Bölge	6. Bölge
Ankara	Aydın	Adana	Afyonkarahisar	Bayburt	Adıyaman
Antalya	Balıkesir	Burdur	Aksaray	Çankırı	Ağrı
Bursa	Bilecik	Düzce	Amasya	Erzurum	Ardahan
Eskişehir	Bolu	Gaziantep	Artvin	Giresun	Batman
İstanbul	Çanakkale (Bozcaada ve Gökçeada İlçeleri Hariç)	Karaman	Bartın	Gümüşhane	Bingöl
İzmir	Denizli	Kırıkkale	Çorum	Kahramanmaraş	Bitlis
Kocaeli	Edirne	Kütahya	Elâzığ	Kilis	Diyarbakır
Muğla	Isparta	Mersin	Erzincan	Niğde	Hakkâri
Tekirdağ	Karabük	Samsun	Hatay	Ordu	Iğdır
-	Kayseri	Trabzon	Kastamonu	Osmaniye	Kars
-	Kırklareli	Rize	Kırşehir	Sinop	Mardin
-	Konya	Uşak	Malatya	Tokat	Muş
-	Manisa	Zonguldak	Nevşehir	Tunceli	Siirt
-	Sakarya	-	Sivas	Yozgat	Şanlıurfa
-	Yalova	-	-	-	Şırnak
-	-	-	-	-	Van
-	-	-	-	-	Bozcaada ve Gökçeada İlçeleri

Tablodan da anlaşılabacağı üzere Şanlıurfa, Bölgesel Teşvik Uygulamaları kapsamında oran ve süreler bakımından en fazla desteğin verildiği 6. Bölge illeri arasında yer almaktadır.

Tüm bu bilgiler ışığında ilgili yatırım aşağıdaki teşvik unsurlarından faydalanabilmektedir.

- KDV İstisnası (Yatırım malı makine ve teçhizat için %18)
- Gümrük Vergisi Muafiyeti (İthal edilecek yatırım malı makine ve teçhizat için)
- Vergi İndirimi (%70'e varan Yatırıma Katkı Oranı ve %100 vergi indirimi oranı, yatırım döneminde kullanılabilecek oranı %100 olarak uygulanmaktadır)
- Sigorta Primi İşveren Hissesi Desteği (Yatırım tutarından bağımsız OSB'de 12 Yıl, OSB dışında 10 Yıl)
- Sigorta Primi İşçi Hissesi Desteği, (Yatırım tutarından bağımsız 10 Yıl)
- Gelir Vergisi Stopajı Desteği (Yatırım tutarından bağımsız 10 Yıl)
- Faiz veya Kâr Payı Desteği (Yatırımın %70'ine kadar en az 1 Yıl Vadeli TL Kredilerinde 7 puan, döviz kredilerinde 2 puan indirim, maksimum 1.800.000 TL Destek)
- Yatırım Yeri Tahsisi

Teşvik Belgesi Müracaatı

Gerçek kişiler, adi ortaklıklar, sermaye şirketleri, kooperatifler, birlikler, iş ortaklıkları, kamu kurum ve kuruluşları (genel ve özel bütçeli kurum ve kuruluşlar, il özel idareleri, belediyeler ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların sermaye bileşimindeki hisse oranları yüzde elliye geçen kurum ve kuruluşlar) ve kamu kuruluşu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler ve vakıflar ile yurt dışındaki yabancı şirketlerin Türkiye'deki şubeleri kullanıcı aracılığıyla Bakanlık internet sayfası vasıtasıyla elektronik ortamda teşvik belgesi düzenlenmesi için müracaat edebilir.

Kuruluş süreci tamamlanmamış tüzel kişiler adına yapılacak teşvik belgesi müracaatları değerlendirmeye alınmamaktadır.

Müracaat Mercii

Teşvik belgesi ile ilgili her türlü iş ve işlem için kullanıcılar tarafından E-TUYS aracılığıyla Bakanlığa müracaat edilir.

Teşvik Belgesi Müracaat Şekli ve Müracaatta Aranacak Belgeler

Teşvik belgesi düzenlenebilmesi için kullanıcılar tarafından E-TUYS uygulamasında yer alan tanımlı alanların doldurulması ve aşağıda belirtilen belgelerin E-TUYS üzerinden elektronik ortamda yüklenmesi gerekir.

- Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılacak müracaatlar hariç olmak üzere, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca Türkiye genelinde Sosyal Güvenlik Kurumuna muaccel olmuş prim ve idari para cezası borçlarının bulunmadığına veya tecil ve/veya taksitlendirildiğine ya da yapılandırıldığına ve yapılandırmanın bozulmadığına dair Sosyal Güvenlik Kurumunun ilgili birimlerinden alınacak yazı veya Kurumun elektronik bilgi iletişim ortamından alınacak barkotlu çıktı.
- 25/11/2014 tarihli ve 29186 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği hükümlerine göre "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı" veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı" şartı aranması gereken yatırım konuları için T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan alınan Karar ve/veya Karara ilişkin yazı.
- Teşvik belgesi talebinde bulunulmadan önce yatırımın karakteristiğine bağlı olarak ilgili mevzuatı gereği diğer kamu kurum ve kuruluşlarından alınması gereken ve EK-2'de belirtilen bilgi ve belgeler.
- Stratejik yatırımlar için ayrıca, yatırım konusu ile ilgili olarak sektörel, mali ve teknik analizlerin yanında 10 uncu maddede belirtilen kriterlerin her birinin yerine getirildiğini tevsik eden bilgi, belge, hesap ve tabloları içeren fizibilite raporu.

- Yatırımın sektörüne, büyüklüğüne veya teşvik uygulamalarına bağlı olarak Genel Müdürlükçe talep edilebilecek diğer bilgi ve belgeler.

Teşvik belgesi ile ilgili iş ve işlemler için kullanıcılar tarafından e-imza uygulaması çerçevesinde E-TUYS üzerinden yüklenen evrakların Bakanlığa ayrıca ibrazı aranmaz. Kullanıcılar tarafından e-imza uygulaması kapsamında E-TUYS'a yüklenen her türlü belge ve/veya evrakın eksiksiz bir şekilde muhafaza yükümlülüğü ve denetime karşı sorumluluğu, müracaat tarihinden itibaren 10 yıl boyunca yatırımcıya aittir.

Elektronik Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Bilgi Sistemi (E-TUYS)

2 Temmuz 2018 tarihinden itibaren yeni yatırım teşvik belgesi düzenlenmesine ilişkin tüm müracaatlar T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından yönetilen E-TUYS adlı web tabanlı uygulama aracılığıyla gerçekleştirilmektedir.

Yalnızca nitelikli elektronik sertifika sahibi olan ve yetkilendirme başvurusu talebi Bakanlıkça onaylanmış kişiler E-TUYS aracılığıyla yatırım teşvik işlemlerini yürütmek üzere sisteme erişebilmektedir. Bu nedenle, yatırımcıların ilk etapta yetkilendirme işlemini gerçekleştirmek üzere Bakanlığa müracaat etmeleri gerekmektedir.

Yetkilendirme talepleri Bakanlığa posta yolu ile yapılmakta olup gerekli doküman örneklerine aşağıda yer alan linklerden ulaşabilmektedir.

Yetkilendirme talebinin Genel Müdürlükçe sonuçlandırılmasının akabinde E-TUYS üzerinden işlem yapmaya yetkili kişiler tarafından sisteme giriş yapıp işlemler başlatılabilir. E-TUYS sisteminde gerçekleştirilecek işlemlere ilişkin detaylı bilgiler için kılavuzlarda tanımlı adımların takip edilmesi gerekmektedir. İlgili kılavuz ve genel bilgilere <https://www.sanayi.gov.tr/destek-ve-tesvikler/yatirim-tesvik-sistemleri/gd0103011615> linkinden ulaşabilmektedir. Başvuru süreci aşağıdaki şekilde özetlenmeye çalışılmıştır.

Şekil 1. E-TUYS Başvuru Süreci

Kaynak: T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2020

2.2.2. Diğer Destekler

Sektöre yönelik başka bir destek bulunmamaktadır.

2.3. Sektörün Profili

Tekstil ve hazır giyim sanayisi, birbirleri ile olan etkileşimleri ve hazır giyim sanayisinin üretim ve dağıtım zincirinden kaynaklanan yakın ilişkisi nedeniyle çoğu zaman birbiri yerine kullanılan iki terim olarak kullanılmaktadır. Ancak tekstil, sadece iplik ve kumaş üretimi anlamına gelmemekte, halıcılık, otomotiv, yangın söndürme hortumları gibi birçok farklı alanda da kullanılmaktadır. (Eraslan, Bakan ve Helvacıoğlu Kuyucu, 2008)

Uluslararası Sanayi Sınıflandırması Standardı (ISIC), tekstil ve hazır giyim sanayisini ISIC 17 ve ISIC 18 ile tanımlamaktadır. Bu iki sektör alt gruplara bölünmüş olup tekstil ve hazır giyim sektörleri dikey olarak yapılandırılmıştır. Sektörde ürün akışı, hammaddenin ipliğe dönüşmesi ile başlamakta daha sonra kumaş dokuma ve örme işlemleri gelmektedir. Sanayide polimerizasyon, eğirme, doku verme, örme, boyama, apreleme ve diğer önemli ekstrüzyon işlemleri yer almaktadır. (Eraslan, Bakan ve Helvacıoğlu Kuyucu, 2008)

Pamuk ipliği, pamuklu ve yünlü dokuma, suni sentetik ve ipekli dokuma ve trikotaj (örme) sanayisini içeren tekstil sektörünün son aşamasını hazır giyim oluşturmaktadır. Teknolojideki ve tüketici taleplerindeki gelişmeler tekstil ürünlerinin ve sektörün kapsamını genişletmiştir. Tekstil sektörü, kullandığı hammaddeler ve işlem özellikleri bakımından hafif endüstri tanımına dâhil olmaktadır. Üretim aşamaları ve kullanılan makinelerin çeşitliliği, üretim hızının düşüklüğü gibi nedenlerle emek yoğun bir sanayi dalı olarak tanımlanan tekstil sektörü son yıllarda sanayide görülen önemli yapısal değişiklikler sonucu sermaye yoğun bir sanayi dalı haline dönüşmüştür. (Çütçü ve Babalık, 2016)

Tekstil ve hazır giyim sanayisi tarih boyunca dünyada gelir getirimi en çok olan sektörler arasındadır. Sektör İngiltere, Kuzey Amerika ve Japonya'da erken sanayileşme döneminde hayati rol oynamıştır. Ancak 1970'lerden bu yana tekstil ürünleri üretimi ihracatı gelişmiş ülkelere gelmekte olan ülkelere doğru kaymıştır. Üretim maliyetlerinin yükselmesi ve istihdamda görülen kısıtlar nedeniyle Japon tekstil ve hazır giyim firmalarının üretim yatırımlarını 1970'lerde Asya ülkelerine yönlendirdikleri bilinmektedir. Bu akımın etkisi ile Hong Kong, Güney Kore ve Tayvan tekstil ve hazır giyim sanayisinin ana ihracat kalemi haline gelmesi ile Asya'nın yeni sanayileşen ülkeleri konumuna yükselmiştir. Bu ülkeler ile birlikte Bangladeş ve Endonezya gibi az gelişmiş ülkeler düşük işgücü maliyetlerini bir rekabet gücüne dönüştürerek tekstil sektöründe küresel pazarlarda yer almaya başlamıştır. (Demirhan, 2014)

1980'lerden itibaren hız kazanan küreselleşme eğilimi tekstil ve hazır giyim sanayisinde ticaret akışını hızlandırmıştır. Bunun sonucu olarak son otuz yıl içinde sektörün toplam kapasitesinin yaklaşık yarısı gelişmiş ülkelere gelmekte olanlara kaymıştır. Doğal olarak tekstil sektörü günümüzde en fazla küreselleşmiş endüstrilerden biri olarak tanımlanmaktadır. (Demirhan, 2014)

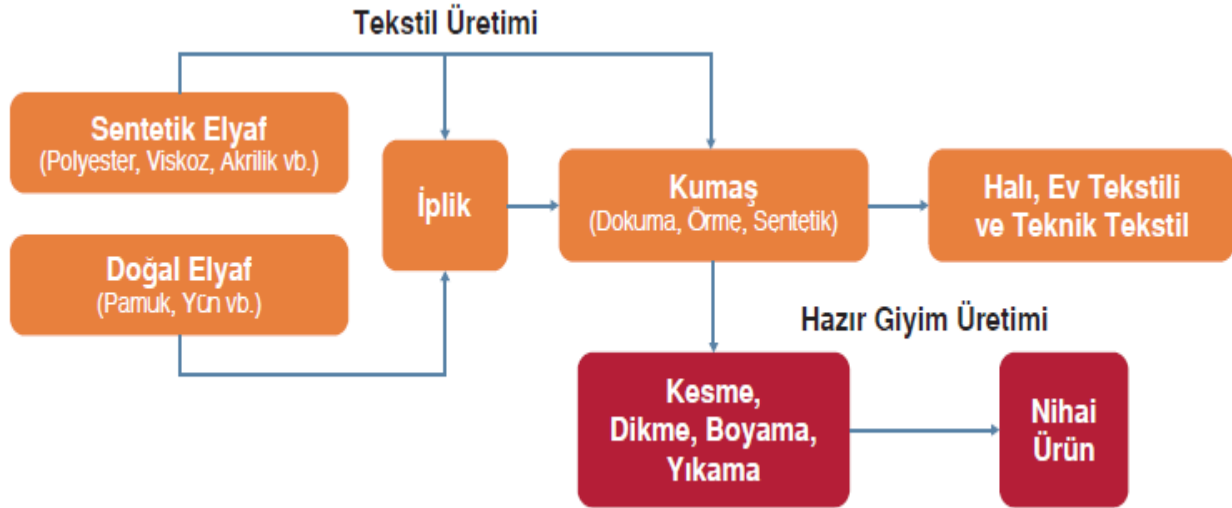
Günümüzde tekstil ve hazır giyim sanayisi gelişmekte olan ülkelere ekonominin ana istihdam yaratıcısıdır. Tekstil sektöründe istihdamın oldukça geniş bir kapasiteye sahip olmasından dolayı sektörde küresel olarak kaç kişinin çalıştığını tahmin edebilmek oldukça güçtür. Ancak Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Örgütü (UNIDO) verilerine göre yaklaşık 26,5 milyon kişi bu alanda istihdam edilmektedir. 13 milyon kişi hazır giyimde, 13,5 milyon kişi tekstil sektöründe çalışmaktadır. Bahsi geçen bu personeller yalnızca imalat aşamasında istihdam edilmektedir. Perakende ve diğer destekleyici sektörlerle birlikte bu sayı çok daha fazla olmaktadır. Tekstil sektöründe yalnızca Çin'de 7,5 milyon kişinin istihdam edildiği tahmin edilmektedir. (Demirhan, 2014)

Tekstil ve Hazır Giyim Antlaşması, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) tarafından 1995 yılında imzalanmış olup 2005 sonrası tekstil ve hazır giyim ticaretinin tamamen liberalleşmesini öngörmüştür. Tekstil ve Hazır Giyim Antlaşması'nı takiben 2001 yılında Çin'in DTÖ'ye üye olarak bir anda bu anlaşmaya taraf olması dünya tekstil, hazır giyim ve deri ürünleri sektörlerinde yeni bir dönem başlamasına neden olmuştur. Böylece 2000'li yılların üretim merkezi olan Çin, ithalatçı ve yatırımcı kimliğini bu dönemde kazanmaya başlarken Bangladeş ve Vietnam gibi ülkeler gerek üretim maliyetlerinin düşük olmasının etkisiyle gerekse önemli ithalatçı ülkelerle imzaladığı tercihli ticaret anlaşmaları ve düzenlemeleri vasıtasıyla sektörde önemli üreticiler ve ihracatçılar haline gelmiştir. (Demirhan, 2014)

2008 yılında ABD'de başlayan küresel kriz 2011 yılı itibarıyla AB ülkelerini de etkileyerek dünyada tüketici talebinin azalmasına neden olmuştur. 2009-2010 yıllarında tekstil, hazır giyim ve deri sektörlerinde küresel ticarete %15'lere varan bir düşüş gözlenmiştir. 2010-2011 yıllarında dünya ticaretinde genel bir toparlanma yaşanmıştır. 2012 yılında ise AB'de etkisini tekrar hissettiren krizle beraber hafif bir düşüşe geçmiştir. 2011 yılında tekstilde 349 milyar dolar olan dünya ihracatı 2012'de 332 milyar dolara, hazır giyimde 410 milyar dolardan 409 milyar dolara düşmüştür. 2012 yılında tekstil, hazır giyim ve deri sektörlerinin dünya ticaretindeki payı %5 olarak gerçekleşmiştir.

Tekstil ve hazır giyim sektörü, elyaf ve ipliği kullanım eşyasına dönüştürecek süreçleri kapsayan işlemleri içermektedir. Bu tanıma göre sektör elyaf hazırlama, iplik, dokuma, örgü, boya, apre, kesim ve dikim üretim süreçlerini kapsamaktadır. Elyaftan iplik ve mamul kumaşa kadar olan kısım tekstil, kumaştan giyim eşyası elde edilene kadar olan süreç ise hazır giyim sektörünün içinde değerlendirilmektedir. (Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı, 2014)

Şekil 2. Tekstil ve Hazır Giyim Sanayisinde Üretim Süreci

Kaynak: Türkiye Sınai Kalkınma Bankası, 2019

Tekstilin sahip olduğu bu alt üretim sektörleri kendi aralarında sermaye yoğun veya emek yoğun oluşu bakımından oldukça büyük farklılıklar göstermektedir. Kimyasal (insan yapısı, sentetik ve suni) elyaf ve iplik çekimi dünyanın en sermaye yoğun sanayi sektörü olan petro-kimya sanayi içinde yer alırken; iplik, dokuma, örme ve tekstil terbiye işletmeleri dördüncü sermaye yoğun sanayi sektörünü oluşturmaktadır. Hazır giyim ise hala emek yoğun bir sanayi sektörüdür. Tekstilin alt sektörleri sermaye yoğunundan emek yoğununa doğru aşağıdaki şekilde sıralanabilmektedirler:

Tekstil Terbiye: Tekstil terbiye işlemi ile ham tekstil yüzeyleri ağartma, mersevizasyon, boyama, apre gibi terbiye işlemlerinden geçirilerek moda ve kullanılacağı yere göre tuşe (tutum), renk, parlaklık, nem çekme, buruşmazlık, keçeleşmeme, tutuşmazlık, anti bakteriyel, anti statik, leke tutmama gibi özellikler kazandırılmaktadır. Bu süreçteki işlemler çoğunlukla kimyasal özellikte olup çevresel açıdan olumsuz etkiler yaratabilmektedir. Terbiye işlemi kumaşa katma değer katan önemli bir üretim aşamasıdır. (Birleşmiş Milletler, 2012)

Terbiye işlemi kumaşlara suya, ateşe ya da kırıksıklığa dirençli olması gibi özelliklerin kazandırılması için gerçekleştirilen işlemlere denmektedir. Bu amaçlara yönelik olarak farklı terbiye kimyasalları kullanılmaktadır. Bromine edilmiş difenil eterler (PBDE) gibi halojenize bileşikler ve alev geciktirici olarak kullanılan ağır metalleri içeren bileşikler çevresel etki bakımından oldukça sorunludur. PBDE'ler oldukça kalıcı olmakla beraber fosfor bazlı alev geciktiriciler geleneksel biyolojik arıtma ile giderilememektedir. İnorganik tuzlar ve fosfonatlar kalite açısından tam olarak tatmin edici olmasalar da çevresel açıdan daha iyi alternatiflerdir.

Poliklorlu fenoller (PCP), metalik tuzlar (arsenik, çinko, bakır veya cıva), diklorodifenildiklorodietilen (DDE) ve dikloro-difeniltrikloroetilen (DDT) gibi biyositler, ihraç edilen kumaşlarda küf ve mantarı önlemek için koruyucu olarak kullanılmaktadır. Bu maddelerin hepsi yüksek oranda toksik madde içermektedir. (Birleşmiş Milletler, 2012)

Ön Terbiye: Ön terbiye işlemi kumaşa doğrudan satış için artı bir değer kazandırmayan işlemlere denmektedir. Daha çok bir tekstil ürününü terbiyede sonraki işlemlere hazırlayan, genelde ekstraktif yani üründe ağırlık kaybına sebep olan işlemlerdir. Ön terbiye işlemleri özellikle doğal lifler için oldukça önemlidir. Ön terbiye işlemi çoğunlukla pamuklu kumaşlar için söz konusudur. Ön terbiye işlemi fırça-makas, haşıl sökme, pişirme, kaynatma, ağartma, mersevizasyon vb. işlemleri içermektedir. Ön terbiye işlemleri genellikle hazırlama amaçlıdır. Bu işlemler kumaşa fazla bir değer artışı yaratmadıkları için pasif işlemlerdir. Mümkün olduğu kadar bu işlemler kombine edilerek bir arada, optimum maliyetle ve özenli bir şekilde yapılmalıdır. (Birleşmiş Milletler, 2012)

Şekil 3. Terbiye İşlemi

Kaynak: Google Görseller, 2019

Renklendirme (Boyama ve Baskı): Renklendirme işlemi ile tekstil ürünleri istenilen renkle ve desenlerle donatılmaktadır. Renklendirmenin asıl amacı kumaşa ilk bakış ve ilk etki için çekicilik ve albeni kazandırmaktır. Renklendirme son derece geniş, çok sayıda ve çeşitte işlemden oluşmaktadır. Renklendirme işlemleri moda, göz zevki ve çekicilik için mutlaka gereklidir. Bu işlemler aktif işlemler olup ürüne değer artışı kazandırmaktadır. (Birleşmiş Milletler, 2012)

Bitim İşlemleri (Apre): Bitim işlemleri ön terbiye ve renklendirme işlemlerinden sonra kumaşlara uygulanan kimyasal ve mekanik işlemlerden oluşmaktadır. Burada asıl amaç kumaşın tutumunu, görünümünü ayarlamak ve geliştirmek, mümkünse o ürüne su tutmazlık, su geçirmezlik, güve yemezlik apreleri gibi yeni kullanım özellikleri kazandırmak veya sahip olunan özellikleri geliştirmektir. Hazır giyim için kesim ve dikim kolaylıkları sağlamak işlemin sağladığı özellikler arasında yer almaktadır. (Birleşmiş Milletler, 2012)

Şekil 4. Renklendirme İşlemi

Kaynak: Google Görseller, 2019

Türk Tekstil Terbiye Sanayi, Avrupa'nın en büyük tekstil terbiyesi kapasitesine sahiptir. Türk Terbiye Sanayisi özellikle orta kaliteye sahip ürünlerin üretiminde oldukça iyi bir tecrübeye sahiptir. Türkiye, Avrupa Birliği ülkelerine coğrafi yakınlığından dolayı mal teslimi için Çin'e göre daha avantajlı durumda bulunmaktadır. ABD ve Avrupa Birliği ülkelerine uzun yıllardır ihracat yapan firmalar çevre dostu üretim için belirli bir duyarlılığa sahip olmalarının yanı sıra piyasa oluşturabilmek için yüksek teknolojinin yakından izlenmesi, ucuz sıradan mallar yerine moda yönelik, yüksek kaliteli ve yüksek performanslı özel ürünlerin gerçekleştirilebileceği bir yapının oluşturulması gerekmektedir.

Tekstil, hazır giyim ve deri sektörlerinde çeşitli kuruluşların yapmış olduğu anketler neticesinde belirlenmiş maliyet bileşenleri incelendiğinde boya terbiye işletmeleri hariç en büyük maliyet bileşenlerinin ana madde ve yardımcı maddeler olarak ikiye ayrılarak hammaddeler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. Bunun yanı sıra esnek ve yoğun sektörler olarak bilinen tekstil, hazır giyim ve deri ürünleri sektörlerinde (boya terbiye işletmeleri hariç) personel ve işçilik giderleri ikinci büyük maliyet kalemleri olmaktadır. Diğer tekstil işletmelerine kıyasla boya terbiye işletmelerinde ilk sırada personel ve işçilik giderleri, ikinci sırada ise boyar madde ve kimyasal madde giderleri yer almaktadır. (Konfeksiyon Teknik, 2017)

Boya terbiye işletmelerinde enerji ve amortisman giderlerinin maliyetler içindeki payı genel tekstil, hazır giyim ve deri ürünleri sektörlerine nazaran daha yüksektir. Bu işletmeler, büyük makine parkurlarına sahip olup önemli bir yatırım gerektirmektedir. (Konfeksiyon Teknik, 2017)

Tablo 3. Dünya Hazır Giyim İhracatında Öne Çıkan Ülkeler (Milyon \$)

Ülkeler	2015	2016	2017	2018	2019	Değişim (%)	2015-2019 Değişim (%)	2019 Pay (%)
Çin	189.303	173.518	172.033	172.823	166.156	-3,9	-12,2	30,0
Avrupa Birliği	120.717	125.783	137.284	151.781	153.046	0,8	26,8	27,6
Bangladeş	27.351	34.219	35.755	40.045	40.698	1,6	48,8	7,3
Vietnam	22.805	23.770	25.845	29.731	34.669	16,6	52,0	6,3
Hindistan	21.742	21.523	22.312	20.904	21.659	3,6	-0,4	3,9
Türkiye	16.743	16.739	16.805	17.358	17.558	1,2	4,9	3,2
Kamboçya	6.003	6.697	7.161	7.962	13.099	64,5	118,2	2,4
Hong Kong	17.781	15.220	14.013	13.405	11.943	-10,9	-32,8	2,2
Pakistan	8.247	8.404	8.951	9.555	10.972	14,8	33,0	2,0
Endonezya	7.567	7.451	8.147	8.788	10.047	14,3	32,8	1,8
Toplam	499.981	493.858	513.278	542.884	553.931	2,0	10,8	100

Kaynak: ITC TradeMap, 2020

Dünya genelindeki %2'lik artışa karşın Çin'in ihracatı bir önceki yıla göre %3,9 oranında azalmıştır. Bununla birlikte Avrupa Birliği'nin ihracatı bir önceki yıla göre %0,8 oranında artarak 153 milyar dolara yükselmiştir.

Aynı dönemde Vietnam'ın ihracatı %16,6 ve Kamboçya'nın ihracatı ise %64,5 oranında artmıştır. Buradan hareketle, hazır giyim ve konfeksiyon pazarında Çin'in payını yüksek oranlı artışlar kaydedilen bu ülkelerin aldığı söylenebilir. Hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında önde gelen ülkeler arasında bulunan Hong Kong'un ihracatında ise %10,9 oranında azalış gerçekleşmiştir.

Son 5 yıl içinde gerçekleşen değişim seviyesine bakıldığında, Çin'in ihracatında 2019 yılında 2015 yılına göre %12,2 oranında düşüş gerçekleşmiştir. Çin'in hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında azalan payını aynı dönemde %48,8'lik artış gösteren Bangladeş, %52'lik artış gerçekleştiren Vietnam ve %118,2'lik artış gösteren Kamboçya gibi ülkeler almıştır. Aynı dönemde Türkiye sektörel ihracattaki %4,9'luk artış ile, Çin'den kısıtlı bir pazar payı alabilmiştir.

2019 yılında dünya genelinde toplam 247,2 milyar dolarlık örme giyim ürünü ihracatı gerçekleşmiştir. Türkiye 9,1 milyar dolarlık örme giyim ürünü ihracatıyla dünya pazarında %3,7'lik payı ile altıncı sırada yer almaktadır. Örme giyim ürünleri ihracatında ilk sırada %28,9'luk pay ve 71,4 milyar dolarlık ihracat değeri ile Çin, ikinci sırada %8,2'lik pay ve 20,3 milyar dolarlık ihracat değeri ile Bangladeş bulunmaktadır.

Tablo 4. Küresel Giyim ve Giyim Dışı Üretim Pazarı Değeri Tahmini, 2016-2020

Yıl	Milyar (\$)	Büyüme Oranı (%)
2016	842,7	5,5
2017	872,3	3,5
2018	903,9	3,6
2019	937,4	3,7
2020	970,9	3,6

Kaynak: Marketline, 2020

Tablo 5. Küresel Tekstil Fabrika Üretim Değeri Tahmini 2015-2020

Yıl	Milyar (\$)	Milyar (\$)	Büyüme Oranı (%)
2015	667,5	601,7	1,1
2016	714,0	643,5	7,0
2017	746,0	672,5	4,5
2018	778,2	701,4	4,3
2019	810,4	730,4	4,1
2020	842,6	759,4	4,0

Kaynak: Marketline, 2020

Dünya konjonktürü değişmekte ve buna paralel olarak dünya ticareti yön bulmaktadır. Türkiye’de tekstil ve hazır giyim sektörü beraber değerlendirilmektedir. Tekstil sektörü ihracatta yakalanan başarı nedeniyle vazgeçilmez hale gelen geleneksel sanayi kolları arasında yer almaktadır. Tekstil ve hazır giyim en yüksek dış ticaret fazlası veren sektördür. Ayrıca tekstil sektörünün yaratılan istihdam ile işsizliğin azalmasına ve toplumun refahına önemli düzeyde katkıları mevcuttur. Sektörler gelişmiş teknolojiye sahip olmalarının getirdiği itibarın yanı sıra ürün kalitesi, moda ve eğilimleri belirleme gücüne sahip tasarımları sayesinde dünyada oldukça önemli bir yere sahiptir. Sektörde iplik üretimi İstanbul, Adıyaman, Gaziantep, Bursa, Denizli gibi illerde yoğun olarak yapılmaktadır. Ayrıca Denizli havlu, bornoz ve ev tekstiliyle, Uşak iplik ve battaniye üretimiyle, Çorlu ve Çerkezköy tekstil terbiyesiyle, Adana pamuklu dokuma ve terbiyeyle, Gaziantep polipropilen, dokusuz yüzey ve makine halıcılığıyla, İstanbul hazır giyim ve örgü üretimiyle ön plana çıkmaktadır.

Tablo 6. Türkiye’de Tekstil Terbiye Tesisi Sayılarının Bölgesel Dağılımı

Tesislerin Bulduğu Bölgeler	Tekstil Terbiye Tesislerinin Sayısı
Marmara Bölgesi	419
Ege Bölgesi	86
Akdeniz Bölgesi	46
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	29
Diğer	19
Toplam	599

Kaynak: Türk Tekstil Terbiye Sanayicileri Derneği, 2019

ABD ve Avrupa Birliği ülkelerine uzun yıllardır ihracat yapan firmalar çevre dostu üretim için belirli bir duyarlılığa sahip olmalarının yanı sıra piyasa oluşturabilmek için yüksek teknolojinin yakından izlenmesi, ucuz sıradan mallar yerine moda yönelik, yüksek kaliteli ve yüksek performanslı özel ürünlerin gerçekleştirilebileceği bir yapının oluşturulması gerekmektedir.

Tablo 7. Tekstil Elyaf ve İpliklerini Ağartma ve Boyama Hizmetleri Üretim Değeri (₺) 2014-2018

2014	2015	2016	2017	2018
11 252 079 542	12 520 842 334	13 882 698 259	16 816 594 883	22 287 034 686

Kaynak: TÜİK, 2020

Tablo 8. Kapasite Kullanım Oranları (Son Beş Yıllık)

Yıl	2016	2017	2018	2019	2020-10
Tekstil ürünlerinin imalatı (%)	77,8	81,1	76,7	79,8	76,4

Kaynak: TÜİK, 2020

Tablo 9. Tekstil Ürünlerinin Yapılan Satış Tutarına Göre Sanayideki Payı, 2010- 2018

Tekstil sanayi ürünleri Payı, (%)	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	8,1	8,0	8,2	8,3	8,1	8,0	8,1	8,1	7,9

Kaynak: TCMB, 2020

Şanlıurfa'da Tekstil Sektörünün Genel Durumu

Tekstil sektörü, Şanlıurfa'nın toplam sanayisi içindeki %35'lik pay ile ilk sırada yer almaktadır. Türkiye'de üretilen pamuğun %45'e yakını üreten Şanlıurfa tekstil ve hazır giyim sektöründe gelecekte önemli iller arasında yer alacak bir potansiyele sahiptir. Alt sektörleri incelendiğinde ağırlıklı olarak firmaların tekstil elyafının hazırlanması (çırçır) ve iplik haline getirilmesi konularında faaliyet gösterdikleri görülmektedir. Son yıllarda mevcut teşvik sisteminde 6. bölgede yer alan Şanlıurfa'da işgücü maliyetlerine yönelik sağlanan destekler ile hazır giyim ve konfeksiyon sektörü hızla gelişmektedir. Tekstil ve hazır giyim sektörü Şanlıurfa'da birinci sektör olmasına karşın markalaşmış yüksek standartlarda imalat yapan firma sayısı oldukça azdır. Ayrıca boya apre üretimi yatırımı da değer zincirini tamamlayıcı önemli bir yatırım alanı olarak görülmektedir.

Tablo 10. Şanlıurfa Tekstil Sektörünün Alt Sektörleri

Sektör	Alt Sektör	Faaliyet Konusu	Firma Sayısı	Toplam Firma Sayısı	% Dağılım
Tekstil Örme Konfeksiyon ve Deri Sanayi	Tekstil Elyafın Hazırlanması, İplik Haline Getirilmesi, Dokunması, Boya ve Terbiye İşlemleri	Pamuk Çırçır ve Prese	146	192	%94,6
		Linter Pamuğu	11		
		Yün İpliği	1		
		İplik Boyama	1		
		Elyaf Boyama	1		
		Bobin Sarma	1		
		Pamuk İpliği	22		
		İplik Bükümü	6		
		Elastan İplik	1		
		İplik Kesimi	1		
		Dokuma Kumaş	1		
	Örme Kumaş, Çeşitli Örme Eşya, Brode ve Nakış İşleme	Örme Kumaş	2	7	%3,4
		Çorap Örme	3		
		Çuval Dokuma	1		
		Takke Örme	1		
	Hazır Giyim (Tabii Deri ve Kürk Dışında Kalan)	Hazır Giyim	32	4	%2,0
		Ev Tekstili	1		
TOPLAM				203	%100,0

Kaynak: Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası, 2019

2.4. Dış Ticaret ve Yurt İçi Talep

Tekstil terbiye sektörünün, hazır giyim sektörü için önemi her geçen gün artmakta olup hazır giyim sektörünün tekstil terbiye sektöründen beklentileri çok küçük partilere kadar hizmet alınabilme, hızlı teslimat, boya-baskı-desen altyapısının ve kalitesinin sürekli iyileştirilmesi ve hazır giyim sektörünü destekleyecek yenilikçi ürünlerin geliştirilmesi yönündedir. Tekstil ve hazır giyim sektöründe talebin etkilendiği unsurlar demografik ve ekonomik büyüme, gelir düzeyi, kentleşme ve trendlerdir. Kotasız rekabet ortamı dikkate alınacak olursa tekstil ve hazır giyim sektörünün bu değişkenlere bağlı olarak kayda değer ölçüde büyüyeceği öngörülmektedir.

2019 yılında dünya genelinde bir önceki yıla göre %2 oranında artışla 553,9 milyar dolar değerinde hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı gerçekleşmiştir. Türkiye 17,6 milyar dolarlık ihracat değeri ile 2019 yılında dünya hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında altıncı sırada yer almıştır. 2015 yılında gerçekleşen 500 milyar dolar değerindeki dünya hazır giyim ve konfeksiyon ihracatından sonra 2019 yılında 2015 yılına göre %10,8'lik artışla 553,9 milyar dolarlık ihracat gerçekleşmiş ve dünya hazır giyim ihracatı en yüksek seviyesini gerçekleştirmiştir. 2015 yılında 16,7 milyar dolar olarak hesaplanan Türkiye hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı ise 2019 yılında 2015 yılına göre %4,9'luk artışla 17,6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Türkiye'nin hazır giyim ve konfeksiyon ihracatı değer bakımından bir önceki yıla göre %1,2 oranında arttığı halde, pazar payı 2018 yılı ile aynı seviyede yer almıştır. Dünya hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında 2019 yılında önde gelen ülkeler Çin, Avrupa Birliği ülkeleri, Bangladeş, Vietnam, Hindistan ve Türkiye olarak sıralanmaktadır. Bu dönemde hazır giyim ve konfeksiyon sektörü ihracatında önde gelen isimlerden Çin'in ihracatının bir önceki yıla göre %3,9 oranında azaldığı görülmektedir. Ürün grupları bazında ihracat rakamlarına bakıldığında Türkiye'nin dokuma giyim ürünlerinde geçtiğimiz yıllar aynı pazar payına sahipken örme giyim ürünleri ve hazır eşyalarda pazar payının düştüğü görülmektedir. 2019 yılında bir önceki yıla göre %1,2 oranında artışla 500,4 milyar dolar değerinde hazır giyim ve konfeksiyon ithalatı gerçekleşmiştir. Hazır giyim ve konfeksiyon ithalatında öne çıkan ülkeler ABD, Almanya, Japonya, İngiltere ve Fransa olarak sıralanmaktadır.

Bu dönemde hazır giyim ve konfeksiyon ithalatında ilk on ülkenin yedisinde %0,1 ile %3,7 arasında değişen oranlarda artış gerçekleşirken üç ülkeye ihracat %1,3 ile %2,4 arasında değişen oranlarda azalmıştır. Hazır giyim ve konfeksiyon ithalatında ilk sırada bulunan ABD'nin önde gelen tedarikçi ülkeleri Çin, Vietnam, Hindistan, Bangladeş ve Endonezya'dır. Türkiye ise 927 milyon dolarlık ithalat değeri ile ABD hazır giyim ve konfeksiyon ithalatında on dokuzuncu sıradadır. Türkiye hazır giyim ve konfeksiyon ihracatında en büyük paya sahip olan Avrupa Birliği ülkelerinin 137,1 milyar dolarlık hazır giyim ve konfeksiyon ithalatında Çin, Bangladeş, Türkiye, Hindistan ve Pakistan önde gelen ülkelerdir. Türkiye Avrupa Birliği ülkeleri hazır giyim ve konfeksiyon ithalatında 15,2 milyar dolarlık ithalat değeri ve %11,1'lik pay ile üçüncüsıradadır.

Tablo 11. Türkiye'nin Hazır Giyim ve Konfeksiyon Dış Ticareti, (\$)

Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019
İhracat	16.756.309.314	16.728.668.951	16.804.601.827	17.356.602.202	18.195.644.660
İthalat	2.846.994.376	2.690.818.029	2.263.491.664	1.852.595.218	1.713.429.435

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, 2020

Tablo 12. Türkiye'nin Tekstil ve Hammaddeleri Dış Ticareti, (\$)

Yıllar	2015	2016	2017	2018	2019
İhracat	7.590.798.394	7.565.586.124	7.848.430.604	8.254.566.343	7.842.802.705
İthalat	8.270.402.329	8.170.984.324	9.508.905.655	8.568.573.920	8.794.896.489

Kaynak: T.C. Ticaret Bakanlığı, 2020

Tablo 13. Dünya Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatında Türkiye'nin Yeri

Birim: Milyar (\$)	2015	2016	2017	2018	2019
Dünya Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatı (Fasıl 61-63)	500	494	513	543	554
Türkiye	16,7	16,7	16,8	17,4	17,6
Pay %	%3	%3,4	%3,3	%3,2	%3,2
Örme Giyim (Fasıl 61)	220	217	224	240	247
Türkiye	8,9	8,9	8,8	9,0	9,1
Pay %	%4,1	%4,1	%3,9	%3,8	%3,7
Dokuma Giyim (Fasıl 62)	219	216	225	236	240
Türkiye	5,9	5,9	5,9	6,3	6,5
Pay %	%2,7	%2,7	%2,6	%2,7	%2,7
Hazır Eşya (Fasıl 63)	61	61	64	67	66
Türkiye	1,9	2,0	2,0	2,1	2,0
Pay %	%3,1	%3,2	%3,2%	%3,1	%3,0

Kaynak: ITC TradeMap,2020

2.5. Üretim, Kapasite ve Talep Tahmini

Kurulacak olan tesiste örme kumaşların boyanması ve apreleme işlemleri gerçekleştirilecektir. Tesisin tam kapasitesi 3.600.000 kg/yıl olarak belirlenmiştir. İlk yıl yatırım yılı olarak planlanmış olup, tesisin 2. yıldaki kapasite kullanım oranı %50, 3. yıldaki kapasite kullanım oranı %55 olarak belirlenmiştir. Tesis 10. yılda %80 kapasite kullanım oranına ulaşacaktır.

Tesisin tam kapasitedeki üretim düzeyi bölgedeki üretim imkânları, rekabet yapısı ve pazar fırsatları göz önünde bulundurularak, ilk faaliyet yılındaki kapasite kullanım oranı ise pazarı tanıma ve mevcut rekabet gücü değerlendirilerek hesaplanmıştır.

Tablo 14. İlk 10 Yılda Üretim ve Satış Düzeyi

İlk 10 Yılda Üretim ve Satış Düzeyi										
Yıllar	Yatırım Yılı	2. Yıl	3. Yıl	4. Yıl	5. Yıl	6. Yıl	7. Yıl	8. Yıl	9. Yıl	10. Yıl
Ürünler/Kapasiteler	%0	%50	%55	%60	%60	%70	%70	%70	%80	%80
Terbiye Edilmiş Kumaş (Kg)	0	1.800.000	1.980.000	2.160.000	2.160.000	2.520.000	2.520.000	2.520.000	2.880.000	2.880.000
Satışların Yıllık Büyüme Oranı	%0	%50	%10,00	%9,09	%0,00	%16,67	%0,00	%0,00	%14,29	%0,00

Stok devir hızının 1 ay olduğu kabul edilmektedir.

Tekstil ve hazır giyim sektörünü etkileyen olumlu ve olumsuz faktörler genel olarak sektörün mevcut güçlü ve zayıf yönlerinin değerlendirilmesiyle önem kazanmaktadır. Tekstil terbiye sanayisi de tekstil sektörünün olumlu yönleri arasında bulunmaktadır. Fakat sektörde artan küresel rekabet, rekabet edilen ülkelere kıyasla daha yüksek enerji ve çalışan maliyetleri, Ar-Ge ve markalama eksikliği, kayıt dışı üretim, döviz kurlarındaki dalgalanma sektörün zayıf yönleri arasında bulunmaktadır.

Tekstil terbiye sektörünün, hazır giyim sektörü için önemi her geçen gün artmakta olup hazır giyim sektörünün gelecek dönem beklentileri doğrultusunda tekstil terbiye sektörüne yönelik talep artışı beklentisi söz konusudur. Özellikle Türkiye'nin mevcut konumu ile hızlı tedarik imkanları sağlaması, işgücü maliyetlerindeki rekabetçiliği, TL'nin son dönemde Dolar ve Euro'ya göre zayıf konumu, Kovid-19 pandemi dönemi sonrası büyük alım yapan uluslararası markaların tedarik zincirinde Türkiye gibi ülkelere yöneleceği beklentileri gelecek dönem talebi etkileyen en önemli unsurlar olacaktır.

2.6. Girdi Piyasası

Terbiye edilmiş örme kumaş üretiminin hammaddesi ham örme kumaştır. İpliklerin iğneler vasıtasıyla ilmekler haline getirilerek oluşturulan esnek, elastik, dolgun ve yumuşak tekstil yüzeyleridir. Örme kumaşlar örgü yapısını oluşturan ilmeklerin özel şekil bağlantıları nedeni ile elastik yapıya sahiptirler. Ön fizibilite konusu tesiste işleme tabi tutulacak örme kumaş tedariki başta Şanlıurfa ilinden sağlanacak olup gerekli durumlarda da Türkiye genelinden yapılacaktır.

Terbiye edilmiş örme kumaş üretiminde yardımcı hammadde boyadır. Boyarmaddelerin temininin de öncelikli olarak Türkiye genelinden yapılması hedeflenmektedir.

Tablo 15. Hammadde ve Diğer Girdi Miktarları

Terbiye Edilmiş Kumaş (Kg)					
No	Ürün/Hizmet	Birim Fiyat (\$)	Miktar	Birim Tutar (\$)	Yıllık Maliyeti (\$)
1	Ham Örgü Kumaş (Kg.)	2,59	1,0	2,59	4.660.714,29
2	Tekstil Boyası (Kg.)	1,70	1,0	1,70	3.053.571,43
Toplam				4,29	7.714.285,71

2.7. Pazar ve Satış Analizi

Şanlıurfa'da kurulacak Örme Kumaş Boya Apre Tesisi'nde boyanmış ve terbiye edilmiş örme kumaşların Şanlıurfa başta olmak üzere İstanbul, Bursa, İzmir, Gaziantep gibi hali hazırda hazır giyim ve konfeksiyon sanayisinin geliştiği illere satılması öngörülmektedir. Ayrıca son dönemde mevcut teşvik sistemi ile hazır giyim ve konfeksiyon sektörü Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan 6. bölge illerine yönelmiştir. Bu bölgelerde faaliyet gösteren firmalarda gelecekte önemli bir pazar olacağı değerlendirilmektedir.

İşletmenin ilk yıllarında ürün satışlarının doğrudan satış temsilcileri aracılığıyla yapılacağı öngörülmüştür. İşletmenin ilerleyen yıllarında dağıtım ağının toptancılara ve bölge bayiliklerine ulaştırılması hedeflenmektedir. Ürünler toptancılar ve bölge bayilikleri vasıtasıyla hipermarketlere ve perakendecilere ulaştırılacaktır.

Tablo 16. Pazarlama ve Satış Yöntemleri

Aylar	Aktivite 1	Tutar (\$)	Aktivite 2	Tutar (\$)	Toplam (\$)
1	Totem	892,86	Müşteri Ziyaretleri	3.571,43	4.464
2	Katalog (5.000 adet)	4.464,29	Müşteri Ziyaretleri	3.571,43	8.036
3	İnternet Sitesi	1.785,71	Müşteri Ziyaretleri	3.571,43	5.357
4	Sektör Portallerine Üyelik	1.785,71	Müşteri Ziyaretleri	3.571,43	5.357
5	Yurt İçi Fuarda Stant Kiralama	5.357,14	Müşteri Ziyaretleri	3.571,43	8.929
6	Broşür (20.000 adet)	5.357,14	Müşteri Ziyaretleri	3.571,43	8.929
7	Yurt İçi Fuar Katılımı	1.785,71	Müşteri Ziyaretleri	3.571,43	5.357
8	Yurt Dışı Fuarda Stant Kiralama	5.357,14	Müşteri Ziyaretleri	3.571,43	8.929
9	Yurt Dışı Fuar Katılımı	3.571,43	Müşteri Ziyaretleri	3.571,43	7.143
10	Promosyon Seti (1.000 adet)	1.339,29	Müşteri Ziyaretleri	3.571,43	4.911
11	Sektörel Yayın Reklamları (4 kez)	3.571,43	Müşteri Ziyaretleri	3.571,43	7.143
12	Araç Giydirme	3.571,43	Müşteri Ziyaretleri	3.571,43	7.143
Toplam					81.696

Tablo 17. Yıllar İtibariyle Hedeflenen Satış Fiyatı (\$)

Yıllar	Yatırım Yılı	2. Yıl	3. Yıl	4. Yıl	5. Yıl	6. Yıl	7. Yıl	8. Yıl	9. Yıl	10. Yıl
Satış Fiyatı (\$/Kg)	0,00	6,23	6,29	6,36	6,42	6,49	6,55	6,62	6,68	6,75

Satış fiyatlarının işletmenin büyüme hızına paralel olarak dolar bazında her yıl ortalama %1 oranında artacağı varsayılmıştır.

3. TEKNİK ANALİZ

3.1. Kuruluş Yeri Seçimi

Yatırım Konusunun İl ve İlçe Açısından Önemi

Yatırım bölgesi olarak düşünülen Şanlıurfa, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin güneyinde bulunan 18.584 km²'lik alanı ile Türkiye'nin 7. büyük ilidir. İlin batısında Gaziantep, kuzeybatısında Adıyaman, kuzeydoğusunda Diyarbakır, doğusunda Mardin illeri ve güneyinde Suriye Devleti yer almaktadır. İlin sahip olduğu ulaşım olanakları iç ve dış pazarlara ulaşım konusunda önemli bir avantaj sağlamaktadır.

Şanlıurfa'da kurulacak Örme Kumaş Boya Apre Tesisi bölgeye birçok alanda katkı sağlayacaktır. Bunların başında ilin sahip olduğu tekstil ürünleri üretim potansiyelini değerlendirmek yer almaktadır. Türkiye tekstil ve hazır giyim ürünleri üretimi konusunda dünyada ilk sıralarda yer almakta olup ihracatı da oldukça yüksek seviyededir. İl bazında Şanlıurfa'da tekstil sektörünün temel girdisi olan pamuk üretimi yapılmaktadır. Ayrıca sektör ilde önemli geçim kaynakları arasında yer almaktadır. İlin sahip olduğu bu potansiyeli değerlendirerek bölgesel ve ulusal ekonomiye katkı sağlamak projenin gerekçeleri arasında yer almaktadır. Ayrıca Şanlıurfa tekstil ve hazır giyim sektöründe değer zincirini tamamlayıcı önemli bir yatırım alanı olacaktır.

Şanlıurfa ili gerek sosyoekonomik imkânlar gerek istihdam olanakları gerekse de beşeri anlamda istenilen seviyede gelişmemiştir. Projenin sahip olduğu istihdam olanakları ildeki iş gücü problemine çözüm sağlayacaktır. Öte yandan Şanlıurfa'nın istihdam olanakları ile bağlantılı bir diğer sorunu ise ilin sahip olduğu negatif göç hızıdır. Kent, yeterli olanaklara sahip olmadığı için daha iyi imkânlarla sahip olma umuduyla ilden ayrılan birey sayısı oldukça fazladır. Örme kumaş boya apre tesisinin ilde kurulumu esnasında ve faaliyete geçtikten sonra sağlayacağı iş olanakları gerek Şanlıurfa'daki işgücü oranını gerekse de negatif göç hızını olumlu yönde etkileyecektir. İlde var olan bu sorunlara çözüm getirmek projenin gerekçeleri arasında yer almaktadır. Öte yandan projenin ilde faaliyete geçmesiyle ekonomik canlılık kendini gösterecektir. Bu durum bölgenin sosyoekonomik anlamda kalkınmasını sağlamanın yanı sıra ülke ekonomisine de katkı sağlayacaktır. Projenin temel gerekçelerinden bir diğeri ise Şanlıurfa'nın gelişip kalkınmasını sağlamaktır. Şanlıurfa yatırım potansiyeli oldukça yüksek bir ildir. Gerek ilin ihtiyaçları gerekse de sahip olduğu kaynaklar bakımından birçok sektörde yatırım yapmaya elverişlidir. Bölgenin yatırım imkânları bakımından girişimcilerin ilgisini çekmesini sağlamak projenin hedefleri arasında yer almaktadır.

Örme Kumaş Boya Apre Tesisi projesi Şanlıurfa'nın sahip olduğu tekstil sanayisi potansiyelini değerlendirilerek hazırlanmıştır. Bunun yanı sıra ilin yatırım potansiyeli oldukça geniş olup tarımdan turizme, sanayiden ticarete birçok sektöre hitap edebilmektedir. Ayrıca bu projede çeşitli sektörlerde gelişime oldukça açık olan Şanlıurfa'da yatırım olanaklarını değerlendirerek bölgenin kalkınmasına ivme kazandırmak hedeflenmektedir.

Şanlıurfa'da sanayi yatırımlarının hızlı, uygun maliyetli ve rekabetçi bir şekilde hayata geçmesi ile ilgili olarak ilde Organize Sanayi Bölgelerinin gelişimine büyük önem verilmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilecek yatırımın 1700 ha büyüklüğüne sahip Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi'nde yapılması uygun görülmektedir.

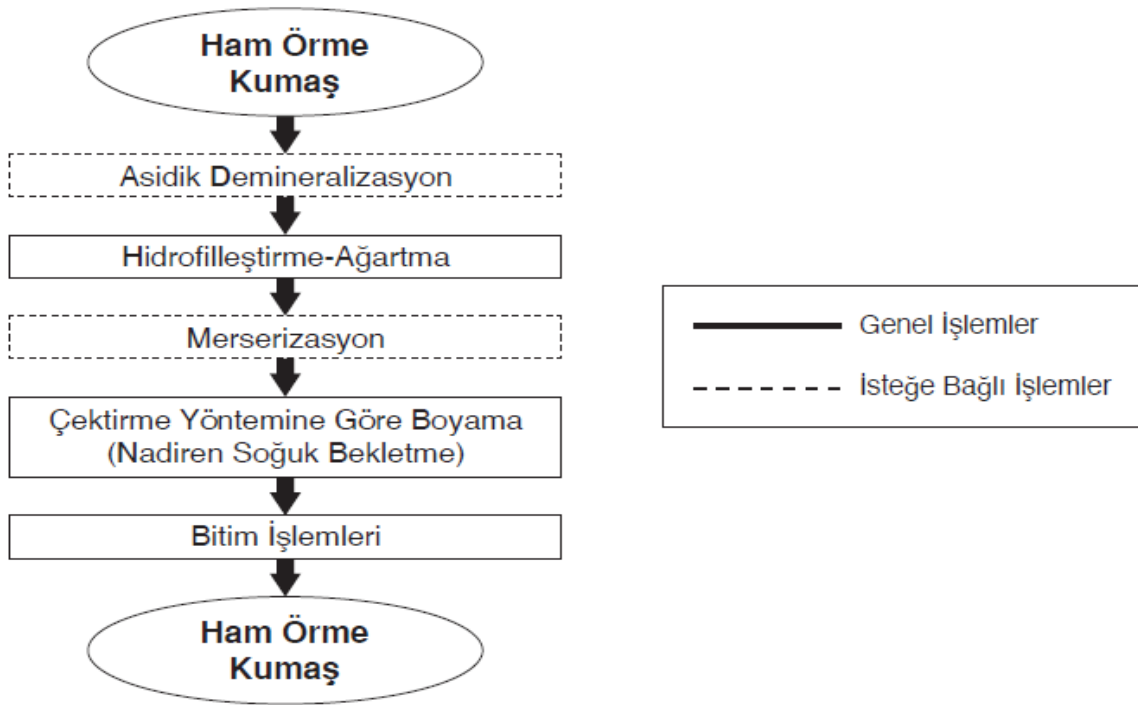
Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi yatırım için gerekli olabilecek ulaşımı haberleşme, su elektrik, doğalgaz, arıtma vb. tüm altyapı imkanlarını sağlayabilmekte olup, yatırım için ildeki en ideal yerdir.

Arazi mülkiyeti Şanlıurfa Organize Sanayi Bölgesi'nde olup yatırım için gerekli 20.000 m² arazi tahsisı gerçekleştirilebilmektedir. Mevzuat gereği 1 yıl içerisinde inşaat projelerinin tamamlanması ve inşaat çalışmalarına başlanması akabinde 2 yıl içerisinde de üretime geçilmesi ile yerin tapusu yatırımcıya verilmektedir.

3.2. Üretim Teknolojisi

Örme kumaş terbiye işlemleri, çoğunlukla pamuktan oluşan örme kumaş terbiyesindeki klasik işlem sırası aşağıda bulunan şekilde gösterilmektedir. Kesikli çizgiler, zorunlu olmayan veya yaygın olarak uygulanmayan işlemleri göstermekte olup bu işleme merserizasyon adı verilmektedir. Bu durumun nedeni bu ilave işlemin yalnızca belli ürünlerde talep edilmesidir. (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2008)

Şekil 5. Örme Kumaş Terbiye İşlemleri

Kaynak: T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2008

Yıkama genellikle çektirme yöntemine göre yapılan kesikli bir işlemdir. Ancak büyük tesisler bunu sıklıkla kesiksiz olarak yapmaktadır. Günümüzde pamuklu terbiye işletmelerinde en çok kullanılan ağartma maddesi hidrojenperoksittir. Pamuklu örme kumaşlar reaktif, direkt, kükürt ve küp boyarmaddeleri gibi farklı boyarmadde sınıflarıyla boyanabilmektedir. En yaygın olarak kullanılanlar reaktif boyarmaddelerdir. Direkt boyarmaddeler açık tonlardaki, kükürt boyarmaddeleri de koyu tonlardaki boyamalar için kullanılabilir. Küp boyarmaddeleri ise çok yüksek ışık hasılları istendiğinde kullanılabilir. (T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 2008)

Tablo 18. Tekstil Ürünleri İşlem Aşamaları

Ön Terbiye	Liflerin üniformitesini, hidrofili özelliklerini ve boyarmadde ve terbiye maddelerine olan yatkınlığını artırmak amacıyla yabancı maddelerden arındırılması, Liflerin boyarmaddeleri yeknesak şekilde emebilme yeteneğinin iyileştirilmesi, Sentetik liflerde iç gerilimlerin relaksasyonu (Gerilimlerin bu şekilde gevşetilmemesi durumunda düzgünsüzlük ve boyut istikrarsızlıkları oluşabilmektedir). Ön terbiyenin üretim akışındaki yeri, boyama işleminin üretim akışındaki yeri ile yakın bir ilişki içindedir. Boyamadan hemen önce gelmektedir. Ön terbiye işlem ve teknikleri önemli ölçüde şu hususlara bağlıdır: Terbiye görececek lifin cinsi, Liflerin bulunduğu biçimler (açık elyaf, iplik, dokuma veya örme kumaş), İşlem görececek materyalin miktarı, Ön terbiye işlemleri genellikle boyamada kullanılanlarla aynı tip makinelerde gerçekleştirilmektedir.
Boyama	Boyama, tekstil materyallerinde düzgün bir görünüm ile nihai kullanıma uygun performans ve dayanıklılığı sağlamak için, boyanın materyale yeknesak biçimde applike edildiği bir renklendirme yöntemidir. Tekstil boyamacılığı, boyama prosesini destekleyen çok sayıda farklı kimyasal maddelerin ve yardımcı maddelerin kullanımını gerektirmektedir.
Yıkama	Yıkamada önemli faktörler: • Suyun özellikleri, • Sabunların ve deterjanların seçimi, • Hidromekanik hareket, • Sıcaklık ve Ph, • Durulama adımıdır. Yıkama normalde, ıslatıcı maddeler ve deterjan eşliğinde sıcak suda (40-100°C) yapılmaktadır. Deterjan, madeni yağları emülsifiye ederken, çözünmemiş pigmentleri de disperse etmektedir. Yüzeyaktif maddelerin seçimi lif tipine bağlı olarak değişebilmektedir. Genelde anyonik ve non-iyonik yüzeyaktif madde karışımları kullanılmaktadır. Yüzeyaktif maddelerin seçiminde önemli bir faktör bunların kuvvetli alkali ortamdaki etkinlikleridir. Emülsifiye olmuş artıkların uzaklaştırılması için yıkama daima son bir durulama adımı gerektirmektedir. Kumaş yıkama, halat veya enine açık şekilde ve hem kesikli hem kesiksiz olarak yapılmaktadır.

Kurutma	Kurutma yaşı işlemlerden sonra liflerdeki, ipliklerdeki ve kumaşlardaki su içeriğini elimine etmek veya azaltmak için gerekmektedir. Kurutma, özellikle suyun buharlaştırılmasında, yüksek bir enerji tüketim adımıdır (Fakat eğer tekrar kullanım/geri dönüşüm seçenekleri benimsenirse genel tüketim azaltılabilmektedir). Kurutma teknikleri mekanik veya ısı olarak sınıflandırılabilir: Mekanik İşlemler: Genelde life mekanığı olarak bağlı olan suyun uzaklaştırılması için kullanılmaktadır. Buradaki amaç, takip eden adımın verimliliğinin artırılmasıdır. Isıl İşlemler: Suyun ısıtılmasını ve buhara çevrilmesini içermektedir. Isı aktarımı aşağıdaki şekillerde sağlanabilmektedir: • Konveksiyon, • İnfrared radyasyon, • Doğrudan temas, • Radyo frekansı Genellikle kurutma hiçbir zaman tek bir makinede uygulanmaz. Normal olarak en az iki farklı teknikle gerçekleştirilmektedir.
Bitim İşlemleri	Bitim işlemi terimi, tekstil materyallerine arzu edilen nihai kullanım özelliklerini kazandırmak amacıyla yapılan tüm işlemleri kapsamaktadır. Bu işlemlerle kazandırılacak özellikler, görünüm efekti ve tutum (tuşe) özellikleri ile su geçirmezlik ve güç tutuşurluk gibi özel birtakım kullanıma özelliklerini içerebilmektedir. Bitim işlemleri mekanik/fiziksel ve kimyasal işlemlerden oluşmaktadır. Ayrıca kimyasal işlemler de kendi içinde bitim işlemi maddesinin lifle kimyasal reaksiyona girdiği işlemler ve kimyasal reaksiyonun zorunlu olmadığı işlemler (Örneğin, yumuşatma işlemleri) olarak sınıflandırılabilir.

Makine ve Ekipman Özellikleri

Tablo 19. Makine ve Ekipmanlar

Makine-Ekipman ve Tefrişatlar	Birim Fiyat (\$)	Adet	Toplam (\$)
Ram Makinesi	632.435	1	632.435,48
Açık En Kompaktör Makinesi	231.706	1	231.706,45
Tüp Kumaş Kompaktör	115.294	1	115.293,55
Kurutma Makinesi	338.045	1	338.045,16
Çift Tamburlu 28+28 Şardon Makinesi	136.561	1	136.561,29
Tıraş /Makas Makinesi	111.935	1	111.935,48
Tek Tamburlu Fırça Makinesi	117.532	1	117.532,26
HT Boyama Makinesi	118.872	1	118.872
Kesme, Açma, Sıkma Makinesi	102.661	1	102.661,29
Kalite Kontrol Makinesi	18.872	1	18.872,38
Toplam			1.749.600,14

Makine adetleri belirlenirken tesisin tam kapasitedeki üretim düzeyi dikkate alınmıştır.

Tablo 20. Makine ve Ekipman Özellikleri

Makine-Ekipman ve Tefrişatlar	Temel Özellikler	Diğer Özellikler	Makine Görseli
Ram Makinesi	Marka: İteks Menşei: Almanya Kapasite: 100 m/dk. Patentli SPLIT-FLOW hava sirkülasyon sistemi iyi düzenlenmiş mühendislik yüksek kurutma performansı Ekonomik ısı geri kazanma ve enerji tasarruflu %35 e varan enerji tasarrufu	Tam otomasyon ve reçete kontrol olanağı Esnek SPLIT – FLOW hava sirkülasyon sistemi ile bütün kumaş çeşitlerine uygun hassas işlem kontrolü Kurutma kamaralarındaki çapraz hava üfleme sistemi (her 1,5 metrede bir) ile kesinlikle homojen bir hava ve sıcaklık dağılımı İğneleme noktasına en yakın yerde kısa kumaş yolu ile sağlanan entegre düzeltme sistemi ile optimum düzeltme sonuçları Son derece güçlü ve az yağlamalı zincirler, zincir rayları ve iğne taşıyıcıları ile mandallar ve klipsler	
Açık En Kompaktör Makinesi	Marka: Vegatürk Kapasite: 25 m/dk. Krom kaplı silindirler Çıtalı ortalayıcı Inveter kontrollü giriş açıcılar Loadcell tansiyon kontrolü (4 adet) Keçe kaymasını önleyen ayar sistemi 2.250 keçe sarım açısı	Direkt akupile reductörlü kompaktör silindirleri 3 nokta yerleflık kontrol paneli Hava üflelemeli soğutma bandı Buhar üflelemeli soğutma bandı (Opsiyonel) Parlatma silindiri (Tekli) (Opsiyonel)	

Tüp Kumaş Kompaktör	Marka: Vegatürk Kapasite: 30 m/dk. Çalışma eni: 1500-1800 mm Manyetik açıcı Load cell: Programlanabilir kumaş gerginlik kontrolü Soğutucu band	Hassas Katlama: 60/72 mm Ön hazırlık buharlama ünitesi (Opsiyonel) Termal kızgın yağ sistemi (Opsiyonel) Parlatma silindiri (Opsiyonel)	
Kurutma Makinesi	Serbest ve tansiyonsuz kurutma Dinamik, yüksek verimli Üç veya daha fazla kurutma kabininden oluşmaktadır. Kapasite: 140kg/sefer Dokuma kumaşlar ve non-woven ürünler için tasarlanmış modelleri de mevcuttur.	Açık arabadan alınan kumaş mekanik dren ve spiral açıcı silindir üzerinden kurutma giriş besleme silindirleri vasıtası ile sinüzoidal bir şekilde taşıyıcı bandın üzerine beslenmektedir. Kurutma bandına %0-50 besleme verilebilmektedir. Makinede, tüp ve açık-en örgü kumaşların yanında dokuma kumaşlar da kurutulabilmektedir.	
Çift Tamburlu 28+28 Şardon Makinesi	Dönüş yönleri farklı olarak çalıştırılabilen tamburlar ve çalışma silindirleri ile kumaşın tek yüzeyini iki geçiş veya tüp kumaşların ön-arka yüzeylerini tek geçiş ile şardonlama imkânı sunmaktadır. Alt ve üst tamburlar arasındaki kumaş tansiyonu, çekim silindirleri ve balerin grubu ile sağlanmaktadır. Kapasite: 40m/dk	Tüp Kumaş Açıcı Grupları Kumaş Tansiyon Kontrol Grubu Spiral Açıcılar Anti-Statik Çubuk Kumaş Merkezleme Ünitesi Aspirasyon Ünitesi Her iki tamburda bulunan temizleme fırça telleri sayesinde kozalak silindirlerinin çalışma sırasında temizlenme imkânı sunmaktadır. Tambur ve fırça temizleme tellerinin çalışması için PLC kontrollü fırça senkronizasyon grubu mevcuttur. Bağımsız hız ayarlı tarama ve koparma silindirleri ile donatılmıştır.	

Tıraş/Makas Makinesi	Marka: Comet Kapasite: 2m/dk	Çift Bıçaklı Yedek Bıçaklı Faal	
Tek Tamburlu Fırça Makinesi	24 adet silindirden oluşmaktadır. PLC kontrollü dokunmatik kumanda paneli ve inverter kontrollü çekim silindirleri ile donatılmıştır. Koparma ve tarama silindirlerinin hızları ayarlanabilmektedir. Kapasite: 50m/dk	Şardon makinelerinin 1800 mm ve 3600 mm çalışma aralığında üretimi mevcuttur. RCM-S işlem gören kumaşın sallama tertibatı vasıtasıyla, gerginliği ayarlanıp (isteğe bağlı olarak araba içine), sallama veya dog çıkışı gibi alternatif çıkış kombinasyonlarıyla boşaltılma imkanına sahiptir.	

KARACADAĞ KALKINMA AJANSI

HT Boyama Makinesi	Makine kapasitesi 1200 kg/saat (Her Göz 150 kg Kapasitelidir.) 55 Kw gücünde in-line dik pompa Makinenin kimyasal ile temas eden bütün ekipmanları (AISI 316 L) Kalite paslanmaz çeliktir. J Box iç yapısı sürtünme düşümlenme olmayacak şekilde tasarlanmıştır. İç yapısı Teflon ile kaplanmıştır. Shock stroke piston ile ayarlanabilir.	Üç noktadan emniyet sağlanan Kalebo kapak sistemi. 6°C/dk. ortalama sıcaklık artışı sağlayan eşanjör grubu. Kumaş cycle time Kontrolü ve uç bulma sensörü. Makine boşaltma için güçlü drenaj sistemi ile 30 saniyede hızlı boşaltma. Koyu renk boyama sırasında iç aydınlatma sağlayan xzenon.	
Kesme, Açma, Sıkma Makinesi	Tüp şeklindeki; pamuk, sentetik ve karışım elyaftan yapılmış kumaşların santrüfuj sıkmadan önce veya doğal olarak açılarak besleme ve en ayarı yapılabilmesi için dizayn edilmiş bir makinedir. Kapasite: 45m/dk	Konveyör bant ile düzgün istiflenme, İnvertör kontrollü besleme hızı, İnvertör kontrollü konveyör bant hızı, Redüktörlü en ayar kalıbı. Çalışma genişliği 600mm-1500mm Toplam Güç: 1.75 Kw	
Kalite Kontrol Makinesi	PLC kontrollü üçlü senkronizasyon sistemi ile esnetmeden kontrol ve hassas metre ölçüm olanağı sağlamaktadır. Kumaş kenarını açan hava üfleme sistemi ve ekstra spiral açıcılar yardımı ile kırksız ve kusursuz rulo sarım yapmaktadır. Kapasite: 60m/dk	Kabin ve UV ışık yardımı ile yabancı elyaf vb. hataları belirleme yapmaktadır. Kumaş sonu otomatik duruş, Tüp kumaşı, may izi takibi yapan kesme aparatı ve üçgen açıcı yardımı ile açık en hale getirme, Topun ağırlığını ölçme, bilgisayar destekli kumaş kalite kontrol yapmaktadır. Hassas sensörler yardımı ile düzgün kenar kontrol yapmaktadır.	

3.3. İnsan Kaynakları

Şanlıurfa 2019 yılı 2.073.614 nüfusu ile Türkiye'nin 8. büyük şehri olarak 2023 projeksiyonunda 2.34 Milyon nüfusa ulaşacak ve Türkiye'nin 6. büyük ili olacaktır.

Tablo 21. Şanlıurfa İlinin Eğitim Kademelerine Göre Durumu

Yıllar	Okuma Yazma Bilmeyen	Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	İlkokul	İlköğretim	Ortaokul ve Dengi Meslek Okulu	Lise ve Dengi Meslek Okulu	Yüksekokul veya Fakülte	Yüksek Lisans (5 veya 6 Yıllık Fakülteler Dahil)	Doktora	Bilinmeyen	Toplam
2015	152.744	183.154	213.631	223.981	117.708	134.418	82.884	3.889	1.119	11.326	1.124.854
2016	146.689	174.535	222.753	206.435	150.141	149.079	92.443	4.121	1.102	10.509	1.157.807
2017	139.424	167.554	229.529	216.732	161.868	154.736	98.118	7.297	1.388	9.932	1.186.578
2018	132.465	146.441	191.803	220.698	229.725	172.696	105.027	7.969	1.347	10.223	1.218.394
2019	118.774	127.927	172.831	117.030	367.904	205.699	115.990	9.091	1.350	11.122	1.247.718

Kaynak: TÜİK,2020

Tablodan anlaşılacağı üzere Şanlıurfa'da eğitim düzeyi yıllar itibari ile artış içerisinde.

Tablo 22. 2015-2019 Yılları Şanlıurfa'nın Çalışma Çağındaki Nüfus

Yıllar	15-65 Yaş Arası Nüfus	Toplam Nüfus	Oran
2015	1.311.954	1.892.320	%69,3
2016	1.347.714	1.940.627	%69,4
2017	1.379.344	1.985.753	%69,5
2018	1.414.667	2.035.809	%69,5
2019	1.448.065	2.073.614	%69,8

Kaynak: TÜİK,2020

Şanlıurfa'da çalışma çağındaki nüfus toplam nüfusun yaklaşık %70'ini oluşturmaktadır. Bu da Şanlıurfa'nın işgücü potansiyelini net bir şekilde ortaya koymaktadır.

Tablo 23. 2015-2019 Yılları Şanlıurfa'nın Genç Nüfusu

Yıllar	15-24 Yaş Arası Genç Nüfus	15-65 Yaş Arası Nüfus	Oran
2015	376.669	1.311.954	%28,7
2016	384.839	1.347.714	%28,6
2017	386.994	1.379.344	%28,1
2018	390.718	1.414.667	%27,6
2019	392.480	1.448.065	%27,1

Kaynak: TÜİK, 2020

Şanlıurfa yaklaşık 20 yaş ortalaması ile Türkiye'nin en genç nüfusuna sahip olan ildir. Genç nüfusun çalışma çağındaki nüfusuna oranı %27 civarında olduğu görülmektedir.

Şanlıurfa'da yatırım konusunun gerektirdiği nitelikteki istihdama erişim durumu değerlendirildiğinde yukarıdaki bilgiler ışığında nitelikli istihdama erişim durumu ile alakalı bir sıkıntı söz konusu değildir.

Ayrıca Şanlıurfa Ar-Ge, yatırım ve üretim aşamaları için gerekli insan kaynağı potansiyeline sahip bir ildir. Harran Üniversitesi bölgenin en köklü ve gelişmiş üniversitelerinden birisidir. Harran Üniversitesi Organize Sanayi Bölgesi Meslek Yüksek Okulu bünyesinde Tekstil Teknolojisi Programı bulunmaktadır. Bu program kapsamında eğitimler devam etmekte olup Tekstil sektörünün ihtiyaç duyacağı nitelikli elemanlar yetişmektedir.

Yatırım konusunda istihdam edilmesi düşünülen kişilerin unvanları, sayıları ve maaş bilgilerinin (Sigorta, SSK, İşveren Payı Dahil Brüt Maliyet) aşağıdaki gibi olacağı öngörülmektedir.

Tablo 24. Personel Yönetimi

Pozisyon	Aylık Brüt Ücretler (\$)	Personel Sayısı	Yıllık Brüt Ücretler (\$)	Yıllık Net Ücretler (\$)
Genel Müdür	2.798	1	33.571	24.000
Sekreter ve İdari İşler Sorumlusu	839	1	10.071	7.200
Satış ve Pazarlama Sorumlusu	1.049	2	25.178	18.000
Ön Muhasebe Sorumlusu	699	1	8.393	6.000
Teknik Müdür	1.399	1	16.785	12.000
Kalite Kontrol Şefi	1.049	1	12.589	9.000
Ustabaşı	1.049	1	12.589	9.000
Üretim İşçileri	560	18	120.854	86.400

ÖRME KUMAŞ BOYA APRE TESİSİ ÖN FİZİBİLİTE RAPORU

Toplam		26	240.030	171.600
--------	--	----	---------	---------

Ülkemizde asgari ücret uygulaması kapsamında bir işçinin brüt asgari ücret tutarı yaklaşık 500 Amerikan doları civarındadır. Türkiye dışındaki önemli üretici ülkeler olan Çin, Bangladeş ve Vietnam'a göre daha az rekabetçi olduğu değerlendirilmektedir.

4. FİNANSAL ANALİZ

4.1. Sabit Yatırım Tutarı

Tablo 25. Sabit Yatırım Tutarı

Yatırım Kalemleri	Tutar (\$)	Giderle İlgili Açıklama
Etüt Proje Giderleri	31.696,43	Bina inşaatının %5 kadarlık kısmı projelendirme (Keşif, metraj, plan, harita, çizim, zemin etüdü) maliyeti olarak hesaplanmıştır.
Arazi Alım Giderleri	200.000,00	Arazi alım giderleri belirlenirken 20.000 m ² alan üzerine %25 kapalı alan oranı ile inşaat yapılacağı varsayılmıştır. Arazi alım maliyeti m ² başına 10,00 (\$) olarak hesaplanmıştır.
Bina Yapımı	633.928,57	Bina yapım giderlerinde T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2019 yılı birim fiyat cetveli esas alınmış olup II. Sınıf C grubu yapılar ve sanayi yapıları için m ² başına 126,79 (\$) olarak hesaplanmıştır.
Makine-Ekipman	1.749.600,14	Makine, ekipman, tefrişat ve donanımların KDV hariç tutarlarıdır.
Demirbaş Giderleri	87.480,01	Makine ve ekipman giderlerinin %5 kadarlık kısmıdır.
Taşıt Alım Giderleri	53.571,43	Taşıt giderleri hesaplanırken alınabilecek muhtemel araç sayısı göz önünde bulundurulmuştur.
Montaj Giderleri	34.992,00	Makine-ekipman ve tefrişat giderleri toplamının %2 kadarlık kısmıdır.
Kuruluş İşlemleri ve Harç Masrafları	1.785,71	Tüzel kişilik statüsündeki şirketler için ortalama maliyet baz alınmıştır.
Genel Giderler	55.861,09	Diğer kalemlerin toplamının %2 kadarlık kısmıdır.
Beklenmeyen Giderler	56.978,31	Diğer kalemlerin toplamının %2 kadarlık kısmıdır.
Sabit Yatırım Alt Toplamı	2.905.893,69	-

Tablo 26. Toplam Yatırım İhtiyacı

Toplam Yatırım İhtiyacı	Tutar (\$)
Sabit Yatırım Tutarı	2.905.894
İşletme Sermayesi	768.053
Sabit Yatırım ve İşletme Sermayesi KDV	497.847
Toplam Yatırım İhtiyacı	4.171.794

4.2. Yatırımın Geri Dönüş Süresi

Yatırımın tahmini geri dönüş süresinin yaklaşık 3 yıl olduğu değerlendirilmektedir.

5. ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİ ANALİZİ

Şanlıurfa Gıda Organize Sanayi Bölgesinde yapılacak örme kumaş boya apre tesisi Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) yönetmeliğinin EK-1 listesinde yer aldığından Çevresel Etki Değerlendirmesi Uygulanacaktır.

İlgili Madde;

26- Yıllık kapasitesi 3.000 ton ve üzeri olan kasar (Haşıl sökme, ağartma, mersevizasyon, kostikleme ve benzeri.) veya yıllık kapasitesi 3.000 ton ve üzeri olan boyama birimlerini içeren iplik, kumaş veya halı fabrikaları,

Şanlıurfa ili gerek sosyoekonomik gerekse istihdam olanakları anlamında istenen seviyede gelişmemiştir. Bu yatırım, yaratacağı doğrudan ve dolaylı istihdam olanakları sayesinde ildeki istihdam probleminin çözümüne olumlu katkı sağlayacaktır. Yatırım ayrıca negatif göç hızına sahip olan ilin dışarıya göç vermesini engelleyecek ve katma değerli üretimi teşvik edecektir. Bu durum bölgenin sosyoekonomik anlamda kalkınmasını sağlamanın yanı sıra ülke ekonomisine de doğrudan katkı sağlayacaktır.

Boya apre örme kumaş tesisinin ilde kurulumu esnasında ve faaliyete geçtikten sonra sağlayacağı iş olanakları gerek Şanlıurfa'daki işgücü oranını gerekse de negatif göç hızını olumlu yönde etkileyecektir. İlde var olan bu sorunlara çözüm getirmek projenin gerekçeleri arasında yer almaktadır. Öte yandan projenin ilde faaliyete geçmesiyle ekonomik canlılık kendini gösterecektir. Bu durum bölgenin sosyoekonomik anlamda kalkınmasını sağlamanın yanı sıra ülke ekonomisine de katkı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

Birleşmiş Milletler. «Türkiye Tekstil ve Hazır Giyim Sektöründe Kurumsal Sosyal Sorumluluk Durum Raporu.» (2012)

Çütcü, İbrahim ve Esin Babalık. «Yenilikçi Tekstil Ürünlerinin İhracat Potansiyeli: Türkiye Uygulaması.» Sosyal Bilimler Metinleri ICOMEP Özel Sayısı (2016).

Demirhan, Nilgün. «Hazır Giyim İşletmelerinde Üretim Miktarı Büyüklüklerinin İşletme Performansına Etkisi.» Konya, (2014)

Eraslan, Hakkı, İsmail Bakan ve Aslı Deniz Helvacıoğlu Kuyucu. «Türk Tekstil ve Hazır Giyim Sektörünün Uluslararası Rekabetçilik Düzeyinin Analizi.» İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 13 (2008): 265-300.

International Trade Center. (2020). *Trademap*. <https://www.trademap.org/> adresinden alındı.

Konfeksiyon Teknik. <http://www.konfeksiyonteknik.com.tr/hazir-giyim-sektorundeki-gelismeler/>. 2017. 28 03 2019. <<http://www.konfeksiyonteknik.com.tr/hazir-giyim-sektorundeki-gelismeler/>>.

—. <http://www.konfeksiyonteknik.com.tr/hazir-giyim-sektorunun-ekonomik-degeri/>. tarih yok. 28 03 2019. <<http://www.konfeksiyonteknik.com.tr/hazir-giyim-sektorunun-ekonomik-degeri/>>.

Marketline (2020) <https://www.marketline.com/> adresinden alındı.

Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı. «Tekstil ve Hazır Giyim Sektör Raporu.» 2014. 28 03 2019. <<http://www.oka.org.tr/documents/tekstil%20ve%20hazir%20giyim%20sektor%20raporu.pdf>>.

Şanlıurfa Ticaret ve Sanayi Odası «Sanayi Veri Tabanı» (2019)

Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası. (2020). www.tcmb.gov.tr/ adresinden alındı.

T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı. «Tekstil Sanayi İçin MET Kılavuzu.» (2008).

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı. (2020). <https://www.sanayi.gov.tr/destek-ve-tesvikler/yatirim-tesvik-sistemleri> adresinden alındı.

T.C. Ticaret Bakanlığı. (2020). <https://www.ticaret.gov.tr/> adresinden alındı.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2020). <https://www.tuik.gov.tr/> adresinden alındı.

Türkiye Sınai ve Kalkınma Bankası «Tekstil ve Hazır Giyim Mart 2018 Raporu» <https://www.tskb.com.tr/i/assets/document/pdf/tekstil-ve-hazir-giyim-sektorleri-mart-2018.pdf>

Ek-1: Fizibilite Çalışması için Gerekli Olabilecek Analizler

Yatırımcı tarafından hazırlanacak detaylı fizibilitede, aşağıda yer alan analizlerin asgari düzeyde yapılması ve makine-teçhizat listesinin hazırlanması önerilmektedir.

- Ekonomik Kapasite Kullanım Oranı (KKO)

Sektörün mevcut durumu ile önümüzdeki dönem için sektörde beklenen gelişmeler, firmanın rekabet gücü, sektördeki deneyimi, faaliyete geçtikten sonra hedeflediği üretim-satış rakamları dikkate alınarak hesaplanan ekonomik kapasite kullanım oranları tahmini tesis işletmeye geçtikten sonraki beş yıl için yapılabilir.

Ekonomik KKO= Öngörülen Yıllık Üretim Miktarı /Teknik Kapasite

- Üretim Akım Şeması

Fizibilite konusu ürünün bir birim üretilmesi için gereken hammadde, yardımcı madde miktarları ile üretimle ilgili diğer prosesleri içeren akım şeması hazırlanacaktır.

- İş Akış Şeması

Fizibilite kapsamında kurulacak tesisin birimlerinde gerçekleştirilecek faaliyetleri tanımlayan iş akış şeması hazırlanabilir.

- Toplam Yatırım Tutarı

Yatırım tutarını oluşturan harcama kalemleri yıllara sari olarak tablo formatında hazırlanabilir.

- Tesis İşletme Gelir-Gider Hesabı

Tesis işletmeye geçtikten sonra tam kapasitede oluşturması öngörülen yıllık gelir gider hesabına yönelik tablolar hazırlanabilir.

- İşletme Sermayesi

İşletmelerin günlük işletme faaliyetlerini yürütebilmeleri bakımından gerekli olan nakit ve benzeri varlıklar ile bir yıl içinde nakde dönüşebilecek varlıklara dair tahmini tutarlar tablo formunda gösterilebilir.

- Finansman Kaynakları

Yatırım için gerekli olan finansal kaynaklar; kısa vadeli yabancı kaynaklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve öz kaynakların toplamından oluşmaktadır. Söz konusu finansal kaynaklara ilişkin koşullar ve maliyetler belirtilebilir.

- Yatırımın Kârlılığı

Yatırımı değerlendirmede en önemli yöntemlerden olan yatırımın kârlılığının ölçümü aşağıdaki formül ile gerçekleştirilebilir.

Yatırımın Kârlılığı= Net Kâr / Toplam Yatırım Tutarı

- [Nakit Akım Tablosu](#)

Yıllar itibariyle yatırımda oluşması öngörülen nakit akışını gözlemlemek amacıyla tablo hazırlanabilir.

- [Geri Ödeme Dönemi Yöntemi](#)

Geri Ödeme Dönemi Yöntemi kullanılarak hangi dönem yatırımın amorti edildiği hesaplanabilir.

- [Net Bugünkü Değer Analizi](#)

Projenin uygulanabilir olması için, yıllar itibariyle nakit akışlarının belirli bir indirgeme oranı ile bugünkü değerinin bulunarak, bulunan tutardan yatırım giderinin çıkarılmasıyla oluşan rakamın sıfıra eşit veya büyük olması gerekmektedir. Analiz yapılırken kullanılacak formül aşağıda yer almaktadır.

$$NBD = \sum_{t=0}^n (NA_t / (1+k)^t)$$

NA_t: t. Dönemdeki Nakit Akışı k: Faiz Oranı

n: Yatırımın Kapsadığı Dönem Sayısı

- [Cari Oran](#)

Cari Oran, yatırımın kısa vadeli borç ödeyebilme gücünü ölçer. Cari oranın 1,5-2 civarında olması yeterli kabul edilmektedir. Formülü aşağıda yer almaktadır.

Cari Oran = Dönen Varlıklar / Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Likidite Oranı, yatırımın bir yıl içinde stoklarını satamaması durumunda bir yıl içinde nakde dönüşebilecek diğer varlıklarıyla kısa vadeli borçlarını karşılayabilme gücünü gösterir. Likidite Oranının 1 olması yeterli kabul edilmektedir. Formülü aşağıda yer almaktadır.

Likidite Oranı= (Dönen Varlıklar- Stoklar) / Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Söz konusu iki oran, yukarıdaki formüller kullanılmak suretiyle bu bölümde hesaplanabilir.

- [Başabaş Noktası](#)

Başabaş noktası, bir firmanın hiçbir kar elde etmeden, zararlarını karşılayabildiği noktayı/ seviyeyi belirtir. Diğer bir açıdan ise bir firmanın, giderlerini karşılayabildiği nokta da denilebilir. Başabaş noktası birim fiyat, birim değişken gider ve sabit giderler ile hesaplanır. Ayrıca sadece sabit giderler ve katkı payı ile de hesaplanabilir.

Başabaş Noktası = Sabit Giderler / (Birim Fiyat–Birim Değişken Gider)

Ek-2: Yerli/İthal Makine-Teçhizat Listesi

[illegible]

Fırat Mahallesi Urfa Bulvarı No: 142 Kayapınar / DİYARBAKIR
Tel: +90 (412) 237 12 16-17 • 0850 955 21 63 • 444 63 21- Faks: +90 (412) 237 12 14
E-Posta: info@karacadag.gov.tr | www.karacadag.gov.tr

Kalkınma Ajansı Yayınları Bedelsizdir, Satılmaz